

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2023

MILAN BUBAL

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra soukromého práva

Orgány v akciové společnosti

Bakalářská práce

The Governing Bodies of a Joint Stock Company

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. Luboš SLAVÍK

AUTOR PRÁCE

Milan BUBAL

ČESKÉ BUDĚJOVICE

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Českých Budějovicích, dne 1. 3. 2023

Milan BUBAL

ANOTACE

Obsahem této práce je poskytnout čtenáři nejdůležitější informace o vnitřní struktuře akciové společnosti a o činnosti jejích orgánů. Práce je zaměřena hlavně na charakteristiku valné hromady, obligatorních orgánů a okrajově fakultativních orgánů společnosti, na jejich zastupování společnosti, působnost a vztahy mezi nimi. Pohled na činnost orgánů nejen během existence společnosti, ale i v průběhu jejího založení. Dalším tématem jsou práva a povinnosti členů zastávajících funkce ve všech orgánech akciové společnosti a jejich odpovědnost za své jednání během výkonu své funkce. Dále zásady a pokyny valné hromady, a také jejich případná nepřipustnost nebo nevýhodnost. Ve vztahu ke členům jednotlivých orgánů společnosti při výkonu své funkce jsou ještě popsány zásady jejich činnosti.

KLÍČOVÁ SLOVA

Akciová společnost * Valná hromada * Představenstvo * Dozorčí rada * Správní rada * Působnost * Výbor

ANNOTATION

This bachelor thesis contents most important information for its readers about inner structure of the joint-stock company and the activities of its governing bodies. Bachelor thesis is focused on the characteristics of annual meeting, mandatory and marginally optional bodies of the joint-stock company, on their representation of the company, their powers and relations among them. A look at the activities of the bodies not only during the existence of the company, but also during its establishment. Another topic is the rights and obligations of members holding positions in all bodies of joint-stock company and their responsibility for their actions during their function performance. Next theme is the principles and instructions of the annual meeting and their eventual inadmissibility or disadvantage. In relation to the members of the bodies in company during their function performance are principles of their activities also described.

KEYWORDS

Joint-stock company * Annual meeting * Board of management * Advisory board * Managing board * Elected authority * Committee

Obsah

Úvod.....	5
1 Akciová společnost.....	6
1.1 Jednočlenná společnost.....	9
1.2 Zastoupení	10
1.2.1 Likvidátor.....	13
2 Valná hromada.....	14
2.1 Jednání před vznikem společnosti	18
2.1.1 Stanovy společnosti	19
2.2 Působnost valné hromady	22
2.3 Zásady a pokyny	23
2.4 Nepřípustné pokyny	26
2.4.1 Bilanční testy.....	28
2.5 Nevýhodné pokyny	30
3 Obligatorní orgány akciové společnosti.....	31
3.1 Obsazení funkce člena voleného orgánu	36
3.2 Smlouva o výkonu funkce	37
3.3 Působnost voleného orgánu.....	40
3.4 Jednání se souhlasem valné hromady	42
3.5 Odpovědnost členů orgánů společnosti	43
3.5.1 Zákaz konkurence	45
3.5.2 Péče řádného hospodáře	46
3.5.3 Pravidlo podnikatelského úsudku	49
3.5.4 Střet zájmů	50
4 Fakultativní orgány akciové společnosti.....	52
Závěr.....	54

Úvod

Téma spojené s orgány akciové společnosti jsem si vybral, abych lépe poznal jejich činnost alespoň z teoretického pohledu. Sice jsem několik let pracoval v managementu akciové společnosti, ale nikdy jsem neměl možnost konkrétního poznání jednotlivých orgánů společnosti, jejich vzájemných vztahů a výkonu činnosti členů volených orgánů. V této práci jsem se zaměřil na podrobnosti týkající se hlavně valné hromady, která má jako nejvyšší orgán společnosti primární zájem na nejkvalitnější správě celé společnosti, protože bezchybné fungování celé struktury společnosti a loajální přístup členů k výkonu jejich funkcí ve všech orgánech společnosti má vliv na její budoucnost v podnikatelském prostředí, na její hospodářské výsledky a tím i na případné rozšíření majetku společníků neboli jejich akcionářů. Aby akciová společnost mohla spolehlivě realizovat své cíle, a také aby její hospodářské výsledky byly vyhovující a akceptovatelné pro společníky, je nutné i z jejich strany požadovat určitou aktivní činnost, prostřednictvím které regulují činnost ostatních orgánů společnosti formou zásad a pokynů. Rozhodl jsem se ve své práci alespoň částečně charakterizovat činnost akcionářů a valné hromady, kterou tvoří, a pomocí které vykonávají působnost ve společnosti. Její zásady a pokyny jsou důležitou formou sledování účelu, pro který byla akciová společnost založena, a tak jsem se v práci zaměřil i na jejich přípustnost a výhodnost, kterou navíc musí být členové volených orgánů schopni rozpoznat na základě svých zkušeností, svého vzdělání, či svého odborného zaměření.

Další pozornost jsem věnoval voleným orgánům akciové společnosti a jejím členům. Mým cílem nebylo podrobně popsat celou strukturu akciové společnosti, ale spíše se zaměřit na vztahy mezi těmito orgány a akcionáři, na působnost volených orgánů a hlavně na výkon funkce členů volených orgánů. Vzhledem k tomu, že volený orgán, konkrétně statutární orgán, se podílí na řízení společnosti a akciovou společnost zastupuje, je důležité, aby výkon funkce všech členů ve volených orgánech byl vysoce kvalifikovaný, a zároveň aby všichni členové respektovali nejen zákonem předepsané zásady, ale vytvořili si i svůj kladný a loajální vztah ke společnosti. Je nutné, aby každý člen voleného orgánu respektoval požadavky celé společnosti s ohledem na její předmět

činnosti a vykonával svou funkci s vysoce aktivním přístupem k záležitostem společnosti, protože v případě jejích negativních hospodářských výsledků, může být ohrožena i vlastní existence člena v orgánu společnosti. Neopomenutelná je činnost kontrolních orgánů společnosti a jejich důsledný kontrolní dohled nad statutárními orgány, aby mohlo být včas zabráněno negativním výsledkům společnosti, poškození věřitelů nebo ohrožení dobrého jména společnosti ve vztahu ke třetím osobám. Krátce jsem zmínil i možnost zastoupení akciové společnosti likvidátorem v případě likvidace společnosti a další jiné možnosti zastoupení.

V poslední části práce jsem se okrajově věnoval i fakultativním orgánům, které jsou v některých společnostech zřízeny, aby pomáhaly statutárním orgánům v jejich činnosti, nebo poskytovaly informace valné hromadě, a jejichž znaky jsou nezávislost a odbornost.

1 Akciová společnost

Akciová společnost patří spolu se společnostmi s ručením omezeným mezi kapitálové společnosti neboli korporace, což jsou společnosti nezávislé na identitě konkrétních společníků. Podíly společníků akciové společnosti, resp. akcionářů, které jsou reprezentovány cennými papíry, bývají převoditelné, ale mohou podléhat omezením. Společnost povinně vytváří zákonem předepsanou pevnou organizační vnitřní strukturu, která je tvořena soustavou orgánů. Na řízení společnosti se sami společníci aktivně nepodílí, ale správu záležitostí společnosti delegují na profesionální management, kterým jsou buď představenstvo, nebo správní rada. Vliv na řízení společnosti uskutečňují především prostřednictvím valné hromady, na které vykonávají svá společenská práva.¹

Přestože společníci akciové společnosti nemají předem zaručený zisk, nenechávají o něm rozhodnout náhodu a jsou povinni přistupovat k podnikání odpovědně i s vědomím možné ztráty. Ve vlastním zájmu není možné, aby zisk nebo ztrátu společnosti nechávali akcionáři na pouhé náhodě, ale potřebný je

¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ, Miloš TOMSA a kol. *Základy obchodního práva*. 2. vyd. Praha: Leges, s.r.o., 2019. ISBN 978-80-7502-314-8, s. 171-174

jejich vlastní odpovědný přístup k výkonu aktivit společnosti s veškerou možnou pečlivostí, která je od nich požadována. Takový přístup samozřejmě nevylučuje určitou míru rizika, které nesmí být zjevně nepřiměřené a které přináší každé podnikání.²

Dalšími znaky akciové společnosti jsou princip snadné změny v osobě akcionáře, která nemá žádný vliv na trvání a chod společnosti a relativně volná vazba mezi společností a akcionáři, takže společnost často ani nezná své vlastní akcionáře, protože se zpravidla na ovládání společnosti aktivně nepodílejí. Akciová společnost je vždy podnikatelem, takže může vykonávat svou činnost podle zákona o živnostenském podnikání, podle jiných zvláštních právních předpisů, nebo i bez podnikatelského oprávnění.³ Zpravidla se ale akciová společnost nejčastěji zakládá za účelem podnikání, i když zákon připouští založení za jiným účelem. Orgány akciové společnosti jsou valná hromada, kterou tvoří její společníci, a volené orgány, jako jsou představenstvo s dozorčí radou nebo správní rada. Dále to mohou být další orgány, které si může společnost zřídit.⁴

Každý orgán akciové společnosti může být buď individuální, nebo kolektivní. V tom případě se rozhoduje většinou hlasů zúčastněných členů za podmínky přítomnosti nebo jiné účasti většiny všech členů orgánu, tzv. kворum, pokud si nerozdělí působnost mezi své členy podle oborů činnosti. Akciová společnost je zastupována statutárním orgánem, který ji může zastupovat ve všech záležitostech a má vůči ostatním jejím orgánům tzv. zbytkovou působnost. To je působnost, kterou zakladatelské jednání, zákon nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci nesvěřilo jinému orgánu dané společnosti.⁵

Všichni společníci akciové společnosti vytvářejí svými vklady základní kapitál, který je rozdělen do akcií, což jsou účastnické cenné papíry vydané společností s určitou hodnotou. S akciemi je spojen podíl na tomto kapitálu nebo

² DVOŘÁK, Tomáš. Akciová společnost. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 69

³ DVOŘÁK, Tomáš. Akciová společnost a Evropská společnost. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 13-14

⁴ RABAN, Přemysl a kol. Obchodní právo. 1. vyd. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2020. ISBN 978-80-87713-19-8, s. 221

⁵ ŠVARC, Zbyněk a kol. Základy obchodního práva. 5. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2021. ISBN 978-80-7380-834-1, s. 45

hlasovacích právech ve společnosti. Dále jsou to takové cenné papíry, se kterými je spojeno právo akcie získat, jako jsou opční listy nebo vyměnitelné prioritní dluhopisy.⁶

Základní kapitál akciové společnosti musí mít hodnotu alespoň 2 miliony korun a nemůže být zahrnut v jedné akcii, i když má společnost jednoho akcionáře, výjimkou je, pokud by šlo o hromadnou akcii. Hromadná akcie je cenný papír, který nahrazuje jednotlivé zastupitelské akcie stejného druhu. Všechny akcie společnosti musí být buď akcie kusové se stejným podílem na základním kapitálu, nebo akcie se jmenovitou hodnotou. Kusové akcie s vazbou na základní kapitál se označují v teorii obchodního práva jako nepravé kusové akcie. Pravé kusové akcie nemají vazbu na základní kapitál, tedy ani účetní hodnotu, ale vyjadřují podíl na celém jmění společnosti nebo jeho stanovené části.⁷

Zvláštním vztahem spojeným se základním kapitálem je smlouva o tiché společnosti, kdy nejde o korporaci, ale o vztah vytvořený smlouvou, ve které se tichý společník zavazuje ke vkladu, kterým se bude podílet po celou dobu trvání tiché společnosti na výsledcích podnikání podnikatele. Podnikatel se v takové smlouvě naopak zavazuje platit tichému společníkovi podíl na zisku. Tento vztah může být uzavřen omezeně pouze na provoz některého ze závodů podnikatele.⁸ Schválení smlouvy o tiché společnosti založí účastníkovi právo na podíl na zisku i bez rozdělovacího usnesení valné hromady. Je to podobné jako v případě pevného podílu na zisku či jiných vlastních zdrojů, který ze zákona připadá na společníka či akcionáře. Valná hromada musí zvážit, zda takovou smlouvu schválí, protože v budoucnu již nebude mít možnost účastníkovi slíbený podíl na zisku nepřiznat. Právo na něj mu totiž vznikne automaticky bez potřeby dalšího schvalování valnou hromadou.⁹

⁶ ŠVARC, Zbyněk a kol. *Základy obchodního práva*. 5. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2021. ISBN 978-80-7380-834-1, s. 201

⁷ ŠVARC, Zbyněk a kol. *Základy obchodního práva*. 5. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2021. ISBN 978-80-7380-834-1, s. 193-195

⁸ RABAN, Přemysl a kol. *Obchodní právo*. 1. vyd. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2020. ISBN 978-80-87713-19-8, s. 560

⁹ ČECH, Petr. *Metodické aktuality svazu účetních – registrované periodikum*. Praha: Svaz účetních České republiky, z.s., 2020, č. 9. ISBN 978-80-7626-011-5, s. 20

1.1 Jednočlenná společnost

Akciová společnost se může stát i jednočlennou od počátku, pokud ji založí jediný zakladatel, nebo v průběhu jejího trvání, pokud veškeré podíly přejdou do rukou jediného akcionáře. I v tomto případě vzniká akciová společnost zakladatelským právním jednáním, kterým je zakladatelská listina ve formě veřejné listiny - notářského zápisu. Zakladatelem akciové společnosti může být fyzická nebo právnická osoba, ať už česká nebo zahraniční, u které se běžně do obchodního rejstříku identita akcionářů nezapisuje, ale v případě jednočlenné společnosti je nutné informace o jediném akcionáři do rejstříku zapsat. Výkon působnosti nejvyššího orgánu v této společnosti nevykonává valná hromada, ale její jediný akcionář. Nedochozí tedy k žádnému svolávání valné hromady a nepoužijí se žádná případná omezení hlasovacích práv. Jediný společník pak nevykonává působnost dalších orgánů společnosti - představenstva nebo správní rady. Písemná forma rozhodnutí jediného společníka není nutná, pokud to nevyžaduje zákon, nebo pokud tato povinnost není upravena v zakladatelské listině. O věcech náležejících do působnosti valné hromady musí mít rozhodnutí jediného společníka vždy písemnou formu a musí být podepsáno. V situacích, kdy je u rozhodnutí valné hromady nutné osvědčení notářským zápisem, musí mít rozhodnutí jediného akcionáře stejnou formu osvědčení. Je nutné, aby rozhodnutí jediného akcionáře bylo doručeno příslušným členům statutárního orgánu.¹⁰

Jediný akcionář zasahuje do chodu společnosti jen dvěma způsoby, a to v působnosti valné hromady nebo vydáním pokynů týkajících se obchodního vedení orgánům řízené osoby. Jakékoliv jiné zasahování jediného akcionáře do chodu společnosti je nepřípustné. Jediný akcionář není povinen přizvat ke svému rozhodování členy volených orgánů společnosti, což může znesnadnit jejich výkon funkce s péčí řádného hospodáře, protože tak nemají možnost se předem k rozhodnutí vyjádřit. Pokud je jediným akcionářem právnická osoba,

¹⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ, Miloš TOMSA a kol. *Základy obchodního práva*. 2. vyd. Praha: Leges, s.r.o., 2019. ISBN 978-80-7502-314-8, s. 176-177

působnost valné hromady vykonává její statutární orgán, ať už monokratický, tak i kolektivní.¹¹

1.2 Zastoupení

Akciová společnost jako obchodní korporace má právní osobnost, ale nemá svéprávnost. Vůle obchodní korporace se tedy utváří prostřednictvím jejích orgánů a vnějším projevem vůle je jednání právnické osoby. Obchodní korporace nikdy nejedná přímo, ale je vždy zastoupena fyzickou osobou. Kdo právnickou osobu zastupuje, dá najevo, co ho k tomu opravňuje, neplyne-li to již z okolností, a kdo za právnickou osobu podepisuje, připojí i údaj o své funkci nebo pracovním zařazení. Člen statutárního orgánu může obchodní korporaci zastupovat ve všech záležitostech mimo případů, kdy by jeho zájmy byly v rozporu se zájmy korporace. Tento rozpor zájmů způsobuje relativní neplatnost právního jednání korporace. V případech vyžadovaných zákonem je nutné, aby dal nejvyšší orgán obchodní korporace k právnímu jednání souhlas, jinak je právní jednání neplatné. Této neplatnosti se lze dovolat do 6 měsíců ode dne, kdy se oprávněná osoba o neplatnosti dozvěděla, nebo dozvědět mohla, nejdéle však do 10 let ode dne, kdy k takovému jednání došlo. Dokud se oprávněná osoba nedovolává neplatnosti, považuje se právní jednání za platné.¹²

Existují tři druhy zastoupení společnosti, a to zákonné zastoupení, smluvní zastoupení a zastoupení rozhodnutím soudu nebo správního orgánu o opatrovnictví v případě, kdy jsou zájmy člena statutárního orgánu v rozporu se zájmy akciové společnosti a ta nemá jinou osobu schopnou ji zastupovat. Tomuto zastoupení se říká přímé, protože zástupce jedná jménem společnosti na její účet. Kromě toho existuje ještě zastoupení nepřímé, a to komisionářem, který jedná na účet zastoupeného.¹³

Obecně je zákonné zastoupení společnosti statutárním orgánem, zaměstnancem, orgánem společnosti nezapsaným v obchodním rejstříku,

¹¹ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 538-539

¹² RABAN, Přemysl a kol. *Obchodní právo*. 1. vyd. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2020. ISBN 978-80-87713-19-8, s. 82

¹³ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 46

akcionářem nebo předběžnou společností. Další zákonná zastoupení mají zvláštní povahu. Jsou to zastoupení při provozování obchodního závodu, vedoucím odštěpného závodu a neoprávněným zástupcem. Zastoupení zaměstnancem je v takovém rozsahu, jaké je jeho zařazení nebo funkce a dále v rozsahu obvyklosti jednání. Hledisko obvyklosti se uplatňuje v případech, kdy není rozsah působnosti zaměstnance upraven žádným vnitřním předpisem. Charakter pracovního zařazení nebo funkce se promítají i do externích vztahů, takže pokud není zaměstnanec oprávněn k zastupování interně, nebude oprávněn ani externě. V případě překročení svého zákonného zmocnění zaměstnance je důležité, zda třetí osoba, se kterou jednal, nevěděla, nebo nemohla vědět, že tento zástupce oprávnění překračuje.¹⁴ Společnost musí třetí osobě, se kterou zaměstnanec jednal, oznámit bez zbytečného odkladu, že došlo k překročení jeho zákonného zmocnění. Pokud oznámení neučiní, platí, že překročení oprávnění schvaluje.¹⁵ Aby k překročení zmocnění nedocházelo, může společnost oznámení učinit písemným vyrozuměním partnerů o rozsahu oprávnění zaměstnanců. Písemné vyrozumění se provádí z toho důvodu, že vnitřní předpis s rozsahem oprávnění zastupujícího zaměstnance nemusí být dostačující, protože obvykle není třetím osobám znám. Při zastoupení akcionářem, předběžnou společností, resp. členem jejího statutárního orgánu nebo členy orgánu nezapsanými v obchodním rejstříku, kterými jsou fakultativní orgány společnosti, je také rozhodujícím kritériem obvyklost a charakter zastávané funkce.¹⁶

U zastupování při provozu obchodního závodu je rozsah jednání ve všech činnostech, ke kterým v takovém provozu obvykle dochází. Je to spíše zastupování svého druhu, protože jeho oprávněním je pověření k určité činnosti v obchodním závodu a nejde tak o zákonné zmocnění ve vlastním slova smyslu. Aby určitá osoba mohla v tomto případě jednat za společnost, je nutné splnit dvě podmínky. Musí jít o osobu, která je pověřena určitou činností a ke které není nutná plná moc. Druhou podmínkou je, aby pověření bylo při provozu

¹⁴ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 93

¹⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., *zákon občanský zákoník* v posledním znění, § 446

¹⁶ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 94

obchodního závodu. Oprávnění je také založeno na obvyklosti jednání, které souvisí s činností v obchodním závodu. Při překročení rozsahu pověření zaměstnance je společnost jeho jednáním vázána, pokud třetí osoba o překročení nevěděla, nebo nemusela vzhledem ke všem okolnostem vědět, a pokud nedojde ke zjevně extrémnímu excesu. Jde v praxi hlavně o ředitele závodu, který není členem statutárního orgánu nebo prokuristou a je pověřen zajišťováním veškerého chodu společnosti. Toto zákonné zmocnění není možné omezovat nebo vylučovat.¹⁷

U vedoucího odštěpného závodu je oprávnění zastupování společnosti ve všech záležitostech týkajících se tohoto závodu ode dne, kdy byl jako vedoucí zapsán v obchodním rejstříku. Rozsah jeho oprávnění určuje pouze zákon, takže překročení své působnosti by mohlo mít za následek i trestní odpovědnost a povinnost náhrady újmy, kterou by společnosti způsobil. Neoprávněný zástupce je osoba, která jedná za společnost se třetí osobou, aniž by k tomu měla nějaké oprávnění. Třetí osoba tak jedná v dobré víře a společnost by v tom případě byla jednáním vázána. Podstatné je, zda mohla poznat oprávněnost jednající osoby nebo ne.¹⁸

Občanský zákoník stanoví, že zákonný zástupce nemůže požadovat od zastoupeného odměnu za zastoupení. Pokud je ale pověřen správou jmění, je možné za správu přiznat odměnu, o jejíž výši rozhodne soud.¹⁹ V praxi by to ale znamenalo, že například zaměstnanec zastupující společnost by byl povinen pracovat bez nároku na mzdu, což znamená, že tato obecná ustanovení občanského zákoníku se na společnost nevztahují.²⁰

Smluvní zastoupení společnosti je na základě plné moci, kde je vždy uveden rozsah zmocnění. Pokud je k právnímu jednání vyžadována zvláštní forma, je nutné, aby v této formě byla i plná moc. Pokud zmocněnec překročí rozsah zmocnění daný plnou mocí, je to zmocnitel povinen oznámit každé osobě, se kterou zmocněnec jednal, nebo v opačném případě platí, že

¹⁷ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 95-96

¹⁸ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 96-97

¹⁹ Zákon č. 89/2012 Sb., *zákon občanský zákoník* v posledním znění, § 462

²⁰ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 92-93

překročení schválil. To neplatí, pokud třetí osoba mohla bez pochybností poznat, že zmocněnec rozsah zmocnění zjevně překročil, nebo jsou pokyny zmocnitele obsaženy v plné moci, a tak musely být třetí osobě známy.²¹

V akciové společnosti může nastat i situace, kdy není nikdo, kdo by mohl za společnost jednat. Je to například situace, kdy jediný člen statutárního orgánu a zároveň jediný akcionář zemře a není zřejmý oprávněný dědic. Soud může v takovém případě jmenovat opatrovníka. Další situace, kdy je soud oprávněn jmenovat společnosti opatrovníka, je v případě rozporu zájmů člena statutárního orgánu se zájmy společnosti. V obou případech jde o hmotněprávní opatrovnictví. Co se týká procesního opatrovnictví, využije se v případech, kdy společnost není schopna za sebe jednat v soudním, trestním nebo správním řízení.²²

1.2.1 Likvidátor

V případě likvidace společnosti je k jejímu zastoupení oprávněn likvidátor. Je jmenován a odvoláván valnou hromadou, pokud tak určí stanovy společnosti, jinak představenstvem nebo správní radou. Likvidátora může vykonávat jen osoba způsobilá být členem statutárního orgánu. Pokud funkce likvidátora zanikne před zánikem společnosti, příslušný orgán bez zbytečného odkladu povolá nového. Pokud není likvidátor jmenován orgánem společnosti, jmenuje ho soud, a je-li to potřebné, může do této funkce jmenovat i člena statutárního orgánu. Takto určený likvidátor nemůže ze své funkce odstoupit, ale může navrhnout soudu, aby ho funkce zprostil, pokud prokáže, že na něm nelze spravedlivě požadovat výkon takové funkce. Po dobu, kdy likvidátor není jmenován, vykonávají jeho působnost všichni členové statutárního orgánu společnosti. Likvidátor nabývá působnosti statutárního orgánu v rozsahu

²¹ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 99

²² DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 107-109

potřebném pro provedení likvidace a od okamžiku svého povolání do funkce nese stejnou odpovědnost jako statutární orgán.²³

Likvidátor má povinnost provádět jen činnosti, které vedou k cíli likvidace, dodržovat pravidla jednání členů statutárního orgánu, oznámit vstup společnosti do likvidace všem známým věřitelům a dvakrát to zveřejnit bez zbytečného odkladu, aby věřitelé přihlásili své pohledávky ve lhůtě, která nesmí být kratší než 3 měsíce od druhého zveřejnění. Dále sestavuje zahajovací rozvahu a soupis jmění společnosti, který vydá za úhradu nákladů každému věřiteli, který o něj požádá.²³

Pokud likvidátor zjistí, že je společnost v úpadku, podá bez zbytečného odkladu insolvenční návrh. Podíl na likvidačním zůstatku vyplatí likvidátor bez zbytečného odkladu po schválení návrhu na použití likvidačního zůstatku. Nakonec vyhotoví a předloží nejvyššímu orgánu konečnou zprávu o průběhu likvidace, ve které uvede, jak bylo s likvidační podstatou naloženo. Ke stejnému dni sestaví účetní závěrku a zajistí uchování dokumentů po dobu 10 let od zániku společnosti.²⁴

Při zrušení společnosti s likvidací ručí společníci za její závazky po jejím zániku do výše svého podílu na likvidačním zůstatku, nejméně v takovém rozsahu, v němž ručili za jejího trvání. Pokud se společnost ruší při přeměně, tj. s právním nástupcem, ruší se bez likvidace dnem účinnosti přeměny.²⁵

2 Valná hromada

Valná hromada je nejvyšším orgánem akciové společnosti a je tvořena shromážděním všech akcionářů, takže je orgánem kolektivním. Pokud má společnost jediného akcionáře, netvoří valnou hromadu, ale akcionář vykonává sám její působnost. Akcionáři se účastní valné hromady osobně nebo v zastoupení na základě plné moci. Valnou hromadu svolává představenstvo

²³ ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ, Miloš TOMSA a kol. *Základy obchodního práva*. 2. vyd. Praha: Leges, s.r.o., 2019. ISBN 978-80-7502-314-8, s. 186

²⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ, Miloš TOMSA a kol. *Základy obchodního práva*. 2. vyd. Praha: Leges, s.r.o., 2019. ISBN 978-80-7502-314-8, s. 187

²⁵ ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ, Miloš TOMSA a kol. *Základy obchodního práva*. 2. vyd. Praha: Leges, s.r.o., 2019. ISBN 978-80-7502-314-8, s. 188

nebo správní rada vždy alespoň jednou za účetní období. Stanovy akciové společnosti ale mohou určit, že bude svolávána častěji.²⁶

Akcionář se nemusí účastnit valné hromady osobně, ale může být zastoupen na základě plné moci, která nemusí mít formu notářského zápisu, pokud to není výslovně vyžadováno stanovami společnosti. Není to plná moc k uskutečnění nějakého právního úkonu za zmocnitele ve smyslu občanského zákoníku, ale speciální plná moc, opravňující k zastupování na valné hromadě. Pokud jednoho akcionáře zastupuje na valné hromadě jiný akcionář, může vykonávat hlasovací práva z akcií zastoupeného akcionáře odlišně od hlasovacích práv vykonávaných z vlastních akcií.²⁷

Pokud se valné hromady účastní akcionář i jeho zmocněnec, zůstává zmocněnec pouze v pozici hosta. Společník či akcionář má právo na takový doprovod, ale společenská smlouva nebo stanovy společnosti mohou určit jinak. Mohou tohoto práva společníka zbavit, nebo omezit (např. na určitou profesi), nebo vyloučit (např. novináře). Případně mohou určit, že s každým takovým doprovodem bude nutný souhlas valné hromady.²⁸

Na valné hromadě mají společníci své právo podílet se na řízení společnosti, ať už osobně hlasováním, nebo rozhodováním mimo valnou hromadu s využitím technických prostředků. V druhém případě je ale nutné zajistit takové podmínky hlasování, aby bylo možné ověřit totožnost osoby s hlasovacím právem. Využití technických prostředků je v tomto případě myšleno i odevzdání hlasů písemnou formou před konáním valné hromady.²⁹

Platným usnesením valné hromady, které nemusí být odůvodněno, je vázán každý akcionář bez ohledu na to, kdy a jak vznikla jeho účast ve společnosti a i v případech, kdy nemá právního předchůdce. Tato vázanost se týká i bezpodílových spoluvlastníků, kterými jsou manželé akcionářů i přesto, že reálně nemají možnost se k usnesení nijak vyjádřit. V případě, že druhý manžel není ochoten rozhodnutí akceptovat, může se spoluvlastnického práva vzdát

²⁶ RABAN, Přemysl a kol. *Obchodní právo*. 1. vyd. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2020. ISBN 978-80-87713-19-8, s. 233-235

²⁷ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 358-360

²⁸ ČECH, Petr. *Metodické aktuality svazu účetních – registrované periodikum*. Praha: Svaz účetních České republiky, z.s., 2020, č. 9. ISBN 978-80-7626-011-5, s. 44

²⁹ Zákon č. 90/2012 Sb., *zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)* v posledním znění, § 167

dohodou o zúžení společného jmění manželů. Každý nový akcionář má také možnost žádat, ještě před upsáním svých akcií, informace o stavu společnosti a jejím hospodaření, aby následně nemohl vyslovit nesouhlas k usnesením, která byla přijata před vznikem jeho účasti ve společnosti. Ostatní osoby ve společnosti, jako např. zaměstnanci, usnesením vázáni nejsou, i když se jich může vážným způsobem dotknout, stejně jako práv a povinností dalších třetích osob. Pro statutární orgán je usnesení valné hromady v souladu s právními předpisy a stanovami a v mezích její působnosti zavazující a musí se postarat o jeho realizaci.³⁰

Pokud akcionář nebo člen voleného orgánu společnosti poruší své právní povinnosti vyplývající z usnesení valné hromady, je povinen nahradit případnou způsobenou újmu, pokud tedy usnesení není nicotné nebo neplatné.³¹

Přestože je valná hromada nejvyšším orgánem, zákon umožňuje soudní kontrolu jejích rozhodnutí. Je nutné, aby právní úprava zohledňovala zájmy akcionářů, zájmy společnosti a zájmy třetích osob, což jsou zejména věřitelé³²

Svolání valné hromady je výsadním právem představenstva, nebo jeho člena a jsou k tomu oprávněni, kdykoliv to uznají za vhodné nebo potřebné. Toto svolání je představenstvo povinno učinit alespoň jednou za účetní období. Pokud představenstvo, nebo správní rada zjistí, že celková ztráta společnosti na základě účetní závěrky dosáhla takové výše, že by při jejím uhrazení ze zdrojů společnosti neuhrazená ztráta dosáhla poloviny základního kapitálu, nebo to lze očekávat, jsou povinny valnou hromadu svolat bez zbytečného odkladu. V takovém případě také navrhnou společnosti zrušení nebo jiné vhodné řešení dopovídající vzniklé situaci. Další svolání valné hromady jako povinnost je v případě, že o to požádá některý kvalifikovaný akcionář, což je takový akcionář, který vlastní akcie v souhrnné hodnotě alespoň 5 % základního kapitálu u společnosti s výší základního kapitálu do 100 milionů korun. U společnosti se základním kapitálem nad 100 milionů korun alespoň 3 % a u společnosti se základním kapitálem nad 500 milionů korun alespoň 1 %. Pokud představenstvo,

³⁰ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 561-563

³¹ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 566

³² DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 571

nebo správní rada v rozporu se svou povinností valnou hromadu na žádost kvalifikovaného akcionáře nesvolají, je akcionář oprávněn požádat soud, aby jej zmocnil ke svolání valné hromady. I v tomto případě mají představenstvo, nebo správní rada povinnost být na valné hromadě také přítomny.³³

Další možností svolání valné hromady je na základě požadavku oprávněného akcionáře, aby představenstvo, nebo správní rada předložily k rozhodnutí návrh na přechod všech ostatních účastnických cenných papírů na tohoto hlavního akcionáře, což je akcionář, který vlastní akcie se souhrnnou jmenovitou hodnotou alespoň 90 % základního kapitálu a má 90% podíl na hlasovacích právech neboli squeeze-out. Vlastníci účastnických cenných papírů, které mají tímto způsobem přejít na hlavního akcionáře, mají právo na přiměřené protiplnění v penězích, jehož výši určí valná hromada. Představenstvo nebo správní rada svolá valnou hromadu do 30 dnů ode dne doručení žádosti hlavního akcionáře.³⁴

Usnášeníschopnost valné hromady je stanovena zákonem o obchodních korporacích, který určuje, jaká účast na valné hromadě je nezbytná k tomu, aby byla způsobilá přijímat rozhodnutí, již zmíněné kvorum. Tato usnášeníschopnost není odvozena od počtu akcionářů účastnících se valné hromady, ale od počtu jejich akcií, kterými na valné hromadě disponují. Tím je myšlen součet jejich jmenovitých hodnot. Valná hromada je schopná se usnášet, jsou-li přítomni akcionáři vlastníci akcie, jejichž jmenovitá hodnota dosahuje v součtu alespoň 30 % základního kapitálu společnosti nebo alespoň 30 % kusových akcií. Podíl na základním kapitálu se u kusových akcií určí podle jejich počtu a na jednu kusovou akcii připadá jeden hlas. Stanovy mohou připustit i kusové akcie s rozdílnou váhou hlasů.³⁵

Některá hlasovací práva z akcií akcionáře nelze započíst při sistaci neboli zákazu výkonu jeho hlasovacích práv v případě, že je akcionář v prodlení se splněním jeho vkladové povinnosti, nebo valná hromada rozhoduje o jeho nepeněžitém vkladu. Hlasy akcionáře není možné započíst ani v případě

³³ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 348-350

³⁴ RABAN, Přemysl a kol. *Obchodní právo*. 1. vyd. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2020. ISBN 978-80-87713-19-8, s. 232

³⁵ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 362

hlasování o tom, zda mu má být prominuto splnění povinnosti, nebo zda má být odvolán z funkce člena orgánu společnosti pro porušení povinností při výkonu funkce. Není možné započíst ani hlasy z akcií, které vlastní společnost. Také není možné započíst hlasy z akcií, se kterými je na valné hromadě hlasováno za použití technických prostředků způsobem, který neumožňuje společnosti ověřit totožnost osoby oprávněné vykonávat hlasovací právo.³⁶

Valná hromada rozhoduje usnesením, a pokud stanovy společnosti nestanoví jinak, tedy většinou hlasů přítomných akcionářů, tzv. prostá většina, kterou lze označit jako kворum základní. Stanovy společnosti, nebo zákon mohou pro rozhodnutí určité otázky stanovit i kворum vyšší, které označujeme jako kvalifikovanou většinu. Pokud nedojde k dosažení minimálního kvora hlasů a valná hromada nemůže přijímat rozhodnutí, je představenstvo povinno svolat náhradní valnou hromadu se stejným programem jednání. Náhradní valnou hromadu svolává ale představenstvo jen tehdy, pokud je to stále potřebné.³⁷

2.1 Jednání před vznikem společnosti

Po přijetí stanov společnosti je ukončen proces založení společnosti, která dosud neexistuje jako subjekt práva a nemůže tak jednat. Jednají za ni zakladatelé v zákonných mezích a zákonem stanoveným způsobem. Kvůli potřebě zahájit výkon činnosti ihned po založení společnosti ještě před jejím vznikem si zakladatelé vytvářejí jakési sdružení bez právní osobnosti. Někdy je taková společnost nazývána jako předběžná. Základním principem je závaznost osob, které za společnost jednají před zápisem do obchodního rejstříku a tím i vznikem akciové společnosti. Pokud jednají za společnost dvě a více osob, jsou zavázány společně a nerozdílně. Někdy může jít i o jiné osoby, než jsou zakladatelé. Jednající osoby musí pořizovat seznam takových jednání a předložit ho valné hromadě ke schválení. Souhlas valné hromady společnosti je podmínkou vázanosti právními jednáními. Převzetí účinků takových právních jednání musí nastat v zákonné době 3 měsíců ode dne vzniku společnosti, která

³⁶ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 363

³⁷ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, 364-366

musí dát najevo, že k převzetí účinků došlo. Pokud společnost tyto účinky převezme, je jimi vázána od počátku, jinak jsou vázány osoby, které takto jednaly samy. Po uplynutí zákonné lhůty již společnost účinky jednání převzít nemůže, ale to nebrání k postoupení pohledávky jednající osoby na společnost nebo převzetí dluhu jednající osoby společností. V případě překročení zákonného zmocnění jednajících osob odpovídají za újmu, kterou takto způsobí.³⁸

2.1.1 Stanovy společnosti

Stanovy akciové společnosti mají povahu zakladatelské listiny společnosti, čili jsou zakladatelským právním jednáním, a tak jsou základním a nejdůležitějším dokumentem v životě společnosti. Jsou nejen zakládajícím dokumentem, ale jsou zásadní po celou dobu existence akciové společnosti. Právní úprava připouští, aby velké množství podstatných otázek bylo řešeno právě v rámci zakladatelského právního jednání, odchýlně od právní úpravy. Až v případě, kdy nějakou otázku stanovy společnosti neupravují, nastupuje úprava právní. Stanovy jsou přijímány zákonem stanovenou procedurou, kterou si zakladatelé, nebo později valná hromada upravují některé vnitřní vztahy ve společnosti. Stanovy jsou považovány za úplatné právní jednání, ve kterém se zakladatelé zavazují k peněžnímu, či nepeněžnímu plnění ve prospěch třetího, kterým je akciová společnost. Někdy bývají nazývány odvážnou smlouvou, protože zakladatelé společnosti poskytují vklady do společnosti s očekáváním majetkového prospěchu, ke kterému nemají žádné reálné garance dosažení zisku. Pokud je zakladatelem akciové společnosti jiná právnická osoba, má oprávnění k přijetí stanov společnosti její statutární orgán. Stanovy jsou vždy formálním jednáním a jejich založení nebo změny musí být vždy potvrzeny notářským zápisem. Nedodržení zákonem stanoveného postupu při vytváření

³⁸ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 84-85

stanov, nebo při jejich změně, je sankcionováno neplatností změn zakladatelské listiny.³⁹

Podobnou neplatnost například potvrdil i Nejvyšší soud v květnu 2021 na základě dovolání akciové společnosti k rozhodnutí odvolacího soudu, který potvrdil odmítnutí zápisu změny předmětu podnikání společnosti do obchodního rejstříku, protože nedoplnila návrh zápisu do obchodního rejstříku o rozhodnutí valné hromady o změně jejích stanov v souvislosti se změnou předmětu podnikání. Společnost se dožadovala zápisu změn do obchodního rejstříku, protože živnost, kterou měla uvedenou ve stanovách společnosti, se změnou zákona změnila z živnosti volné na vázanou. Odvolací soud ale dovodil, že tato živnost vyžaduje určitou odbornou způsobilost a zároveň je novým samostatným předmětem podnikání, který podléhá rozhodnutí o změně stanov akciové společnosti.⁴⁰

Naproti tomu pokud akciová společnost vyvíjí svou činnost bez příslušného oprávnění, nevede to k neplatnosti jí učiněných právních úkonů, ale následně bude odpovídat za škodu, kterou v důsledku takové činnosti způsobí.⁴¹

Pokud by mělo dojít k rozhodnutí valné hromady, které by způsobilo změnu stanov, je třeba, aby tento záměr byl uveden i na pořadu jednání valné hromady a pozvánka musí obsahovat alespoň stručný a výstižný popis s odůvodněním navrhovaných změn stanov. Pokud by takové rozhodnutí nebylo předem zařazeno na pořad jednání valné hromady, lze ho na jednání projednat jen v případě, že s tím projeví souhlas všichni přítomní akcionáři.⁴²

Akcionáři také musí mít před svoláním valné hromady možnost seznámit se v sídle společnosti s případnými návrhy na změnu stanov a s dalšími podkladovými materiály, které se změnou souvisí, aby se mohli rozhodnout, zda se plánovaného jednání chtějí zúčastnit a odpovídajícím způsobem se na něj připravit.⁴³

³⁹ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 68-69

⁴⁰ *Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 5. 2021, sp. zn. 27 Cdo 3549/2020*. Brno, 2021.

⁴¹ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 15

⁴² RABAN, Přemysl a kol. *Obchodní právo*. 1. vyd. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2020. ISBN 978-80-87713-19-8, s. 234

⁴³ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 371

Každý akcionář je oprávněn požadovat a na valné hromadě obdržet od akciové společnosti vysvětlení záležitostí týkajících se společnosti, nebo jí ovládaných osob, je-li toto vysvětlení potřebné pro posouzení obsahu záležitostí zařazených na valnou hromadu, nebo pro výkon jeho akcionářských práv na ní. Takovou žádost podává akcionář písemně po uveřejnění pozvánky na valnou hromadu a před jejím konáním. Stanovy mohou rozsah těchto žádostí omezit. Pokud není s ohledem na složitost požadovaného vysvětlení možné ho na valné hromadě poskytnout, musí ho akcionář obdržet do 15 dnů ode dne konání valné hromady, i když už není potřebné.⁴⁴

Zákon o obchodních korporacích určuje, že pro přijetí rozhodnutí o změně stanov společnosti, nebo rozhodnutí, v jehož důsledku se mění stanovy společnosti, je zapotřebí souhlasu alespoň dvoutřetinové většiny hlasů přítomných akcionářů. Účinky změn pak nastanou až zápisem do obchodního rejstříku.⁴⁵

Stanovy společnosti mají náležitosti jak obligatorní, tak fakultativní. Některé náležitosti jsou absolutně obligatorní: obchodní firma a sídlo společnosti, předmět činnosti společnosti, výše základního kapitálu, údaje o vydávaných akciích, počet hlasů spojených s jednou akcií, způsob hlasování na valné hromadě, údaje o systému vnitřní struktury a pravidla určení počtů členů volených orgánů. Další obligatorní náležitosti se označují jako relativně obligatorní a patří mezi ně údaje o počtu akcií upisovaných každým zakladatelem včetně emisního kurzu, způsobu a doby pro splácení kurzu, a také jakým vkladem bude kurz splacen. Dále tam patří určení výše splaceného kapitálu v okamžiku vzniku společnosti, u nepeněžitých vkladů jejich popis a určení znalce pro ocenění, přibližná výše nákladů souvisejících se vznikem společnosti, identifikační údaje prvních členů volených orgánů, určení správce vkladů a čísla majetkových účtů případných zaknihovaných nebo imobilizovaných cenných papírů. Mezi fakultativní náležitosti stanov potom patří

⁴⁴ RABAN, Přemysl a kol. *Obchodní právo*. 1. vyd. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2020. ISBN 978-80-87713-19-8, s. 230

⁴⁵ Zákon č. 90/2012 Sb., *zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)* v posledním znění, § 416

například některá pravidla vztahující se k výplatě podílů na zisku osobám, které nejsou akcionáři, nebo výše podílů na likvidačním zůstatku.⁴⁶

2.2 Působnost valné hromady

Působnost valné hromady je za prvé výhradní, což je působnost, kterou nemůže vykonávat žádný jiný orgán společnosti, a je dána buď zákonem, nebo stanovami společnosti, které jsou sestaveny v souladu se zákonem. Za druhé je působnost valné hromady nevýhradní, která je také dána zákonem, ale zároveň může být zákonem, nebo stanovami společnosti delegována na někoho jiného. Akcionáři jsou si vždy rovni nejen před zákonem, ale i před stanovami společnosti. Není možné nikdy jednoho nebo více akcionářů upřednostnit na úkor jiných. Tento princip je nepochybný a platí jak ve vztahu k akciové společnosti, tak i ve vztahu mezi akcionáři navzájem.⁴⁷

Do působnosti valné hromady patří rozhodování o změně stanov mimo změny v důsledku zvýšení základního kapitálu pověřeným představenstvem, rozhodnutí o změně výše základního kapitálu, pověření představenstva ke zvýšení základního kapitálu, rozhodování o započtení peněžité pohledávky vůči společnosti proti splacení emisního dluhu, rozhodování o vydání dluhopisů, volba a odvolání členů představenstva nevolených dozorčí radou, volba a odvolání členů dozorčí rady nevolených valnou hromadou, nebo správní rady, schvalování účetní (i mezitímní) závěrky nejpozději do 6 měsíců od posledního dne předcházejícího účetního období, rozhodování o rozdělení zisku nebo o úhradě ztráty, rozhodování o podání žádosti k přijetí účastnických cenných papírů k obchodování na evropském regulovaném trhu, nebo jejich vyřazení, rozhodování o zrušení společnosti s likvidací, jmenování a odvolání likvidátora na základě stanov společnosti, schválení návrhu rozdělení likvidačního zůstatku, schválení převodu, nebo zastavení závodu či jeho části znamenající podstatnou změnu jeho struktury, nebo předmětu podnikání společnosti, rozhodnutí o převzetí účinků jednání před vznikem společnosti, schválení smlouvy o tichém

⁴⁶ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 72-75

⁴⁷ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 438-439

společenství a další rozhodování, která zákon o obchodních korporacích, nebo stanovy svěřují do její působnosti.⁴⁸

2.3 Zásady a pokyny

Valná hromada v souladu s právními předpisy a stanovami akciové společnosti schvaluje pokyny a zásady, jimiž se řídí statutární orgány společnosti, což jsou v dualistickém systému řízení představenstvo a v monistickém systému správní rada. Dále valná hromada schvaluje zásady, které jsou v souladu se zákonem o obchodních korporacích, nebo se stanovami společnosti a jimiž se řídí dozorčí rada. Statutárnímu orgánu ale není možné udělit pokyny, které se týkají obchodního vedení společnosti, protože rozhodnutí s ním spojená jsou hlavní náplní činnosti statutárního orgánu. Dozorčí radě pak není možné udělovat pokyny, které se týkají její povinnosti kontrolovat působnost představenstva, a stejně tak nelze správní radě udělovat pokyny týkající se dohledu nad činností společnosti.⁴⁹

Bez výjimky jsou valné hromadě podřízeny všechny jiné orgány společnosti. Jsou to orgány obligatorní, což jsou orgány přímo podřízené, kterými jsou dozorčí nebo správní rada, nebo nepřímo podřízené, tím je představenstvo volené dozorčí radou. Dále jsou to orgány fakultativní, které jsou podřízené statutárním orgánům a pomáhají jim v řízení.⁵⁰

I přes svou výsadu nadřízenosti si valná hromada nemůže do své působnosti aťhovat rozhodování případů, které jí do působnosti nesvěřuje zákon nebo stanovy společnosti a stanovy nemohou svěřit valné hromadě rozhodnutí otázek, u kterých to vylučuje zákonné ustanovení. Pokud by o takových případech valná hromada rozhodla, nemohlo by její rozhodnutí vyvolat zamýšlené důsledky. Stanovy společnosti mohou svěřovat valné hromadě pouze rozhodování záležitostí, ale ne výkon jiného práva, což by obchodní vedení společnosti bylo. Existují však dvě výjimky, kdy valná hromada může udělit

⁴⁸ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 344

⁴⁹ Zákon č. 90/2012 Sb., *zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)* v posledním znění, § 435, § 446, § 456

⁵⁰ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 421

takové pokyny. První případ je, když člen statutárního orgánu valnou hromadu požádá o udělení pokynu, týkajícího se obchodního vedení, i když k takové žádosti nemá zákonnou povinnost a může se rozhodnout se jí nezabývat. Pokud by valná hromada takový pokyn členovi udělila, je pro něho závazný a je dále povinen postupovat s péčí řádného hospodáře. Druhý případ je právo orgánu řídicí osoby v rámci koncernu udělovat orgánům řízené osoby pokyny, týkající se obchodního vedení, pokud jsou v zájmu řídicí osoby. Opět v tomto případě platí pro řízenou osobu povinnost postupovat s péčí řádného hospodáře.⁵¹

K čemu je valná hromada určitě oprávněna, je rozhodování o zásadních otázkách činnosti a rozvoje společnosti v mezích předmětu činnosti daného stanovami akciové společnosti. Pokud bude valná hromada rozhodovat o rekonstrukci provozu, usnesení s takovým obsahem nepředstavuje zásah do obchodního vedení společnosti, a tak není považováno za nicotné. V případě, že by ale valná hromada zasahovala svým usnesením do rozhodnutí statutárního orgánu o počtu zaměstnanců, byl by to zásah do každodenního řízení společnosti a nepřípustné usnesení. Hranice mezi obecnými pokyny, jež valná hromada vydat může, a mezi zásahem do obchodního vedení společnosti, je velmi tenká a snadno může dojít k jejímu překročení.⁵²

L. Josková popisuje valnou hromadou schvalované zásady jako příkazy obecnějšího rázu a pokyny jako konkrétnější instrukce. Zásady tedy umožňují volbu konkrétního postupu a pokyn jako příkaz k určitému jednání tuto volbu neumožňuje. Podle důvodové zprávy k novele zákona o obchodních korporacích je valná hromada oprávněna udělovat strategické a koncepční pokyny, což jsou obecná pravidla, která pak umožňují statutárnímu orgánu volbu konkrétního postupu. Zásady bývají v právu definovány jako obecné principy, i když v zákoně o obchodních korporacích jimi nejsou, ale lze soudit, že jsou tak zákonodárci míněny. Rozlišení mezi zásadami a pokyny tedy nebude spočívat v obecnosti nebo konkrétnosti. Zásady lze považovat za pravidla, která budou formovat účel společnosti, a je nezbytné je respektovat při dosahování tohoto účelu. Příkladem by mohlo být rozhodnutí valné hromady o tom, že se společnost bude soustředit

⁵¹ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 346-347

⁵² DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 461

na určitý druh výrobků nebo že z nějakého důvodu vyloučí určitého dodavatele. U pokynů pak můžeme rozlišovat dva druhy. Konkrétní pokyny budou příkazem k určitému jednání, jako např. uzavření určité smlouvy, a koncepční pokyny budou určovat obecnější směr, jako např. vstup na určitý trh, nebo třeba povinnost předsedy představenstva účastnit se zasedání dozorčí rady.⁵³

Statutární orgán společnosti tedy může za zákonem stanovených podmínek dostat od valné hromady příkaz k určitému jednání, omezení, nebo zákazu určitého jednání. Takový zákaz zásadně nepůsobí vůči třetím osobám, ale pokud statutární orgán ve svém jednání vůči třetí osobě překročí pokyn valné hromady, bude společnost takovým jednáním zavázána. Porušení omezení nebo zákazu pak může být následně vypořádáno ve vnitřních vztazích společnosti.⁵⁴

Zásady, respektive pokyny statutárnímu orgánu schvaluje valná hromada prostou většinou přítomných akcionářů, pokud stanovy společnosti neurčí jinak a její rozhodnutí není nutné osvědčit notářským zápisem. V případě jednočlenné společnosti rozhoduje její jediný akcionář. Takto určené zásady se stávají další směrnicí pro členy voleného orgánu, aby dále postupovali s péčí řádného hospodáře. Nejen volené orgány, ale všechny osoby pověřené určitou činností ve společnosti, jsou povinni dodržovat právní a vnitřní předpisy společnosti. To znamená, že členové volených orgánů musí zajistit dodržování rozhodnutí valné hromady všemi určenými zaměstnanci, pokud jsou pro ně závazná.⁵⁵

Účinnost rozhodnutí orgánů akciové společnosti je vždy podmíněna platností, takže rozhodnutí je účinné od okamžiku jeho vydání, nebo od okamžiku, který je v něm stanoven. Nikdy nemůže mít rozhodnutí orgánu zpětnou účinnost. Od retroaktivity je třeba odlišit případy, kdy se rozhodnutí netýkají událostí budoucích, ale minulých. Například v případě nějakého sporu o výklad nejasně formulovaného rozhodnutí v minulosti, nic nebrání vydání

⁵³ JOSKOVÁ, Lucie. Zásady a pokyny valné hromady a jejich dopad na odpovědnost členů volených orgánů. *Obchodněprávní revue*. 2022, roč. 14, č. 1, s. 14-22. ISSN 1803-6554, s. 14-15

⁵⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ, Miloš TOMSA a kol. *Základy obchodního práva*. 2. vyd. Praha: Leges, s.r.o., 2019. ISBN 978-80-7502-314-8, s. 56

⁵⁵ JOSKOVÁ, Lucie. Zásady a pokyny valné hromady a jejich dopad na odpovědnost členů volených orgánů. *Obchodněprávní revue*. 2022, roč. 14, č. 1, s. 14-22. ISSN 1803-6554, s. 15

rozhodnutí nového, které upřesní to původní a narovná chybné nebo sporné vztahy.⁵⁶

Valná hromada může revokovat, neboli zrušit svá dřívější rozhodnutí, pokud nenastaly v důsledku takového rozhodnutí nevratné účinky, nebo nedošlo k podstatnému zásahu do práv třetích osob.⁵⁷

2.4 Nepřípustné pokyny

Valná hromada akciové společnosti činí rozhodnutí, která mají vliv na její regulaci v určitém směru. Usnesení valné hromady, či jiná rozhodnutí orgánů akciové společnosti jsou právním jednáním a na usnesení, která se přičítají dobrým mravům, nebo odporují ustanovením zákona, se hledí, jako by nebyla přijata. To platí i v případech, že dojde k přijetí usnesení v záležitostech, kdy nemá rozhodující orgán věcnou působnost, nebo jsou rozhodnutí nesrozumitelná, obsahově neurčitá či bez možnosti plnění.⁵⁸

Takováto nicotná usnesení nikdo nemůže a nesmí respektovat. Pokud by člen voleného orgánu jednal v souladu s nicotným usnesením, porušil by nutně svou povinnost výkonu funkce s péčí řádného hospodáře, pokud by nejednal v omluvitelném omylu v dobré víře v platnost usnesení. Existují také usnesení neplatná na základě pravomocného rozhodnutí soudu, které je závazné pro všechny účastníky řízení a pro všechny orgány společnosti.⁵⁹

L. Josková dále uvádí zákonem nepřípustné pokyny, které se týkají obchodního vedení či dohledu nad činností společnosti, zákaz vydat pokyn na uzavření kartelové dohody, pokyn nepodávat insolvenční návrh v případě úpadku společnosti nebo pokyn, který by nějakým způsobem znevýhodňoval menšinové akcionáře v poskytování informací o záležitostech společnosti. Také není dovoleno, aby pokyny zasahovaly do působnosti jednotlivých orgánů. Tam by patřily například pokyny, které by určovaly dozorčí radě v tzv. německém

⁵⁶ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 423

⁵⁷ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 346

⁵⁸ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 312

⁵⁹ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 563

modelu, jakého kandidáta má jmenovat členem představenstva. Žádný pokyn valné hromady také nesmí překročit pravidla určená stanovami společnosti, jak už bylo zmíněno. Pokud by valná hromada chtěla takový pokyn udělit, bylo by nutné dodržet pravidla pro změnu stanov a osvědčit změnu notářským zápisem.⁶⁰

Důvodem nepřipustnosti pokynů týkajících se kontrolní činnosti je zamezit tomu, aby byl pokynem ohrožen řádný výkon takové kontroly. Mezi nepřipustné pokyny by v tomto případě patřily ty, které by narušily řádný průběh kontrol tím, že by například určovaly, jaké podklady je třeba prověřovat, jaký má být výsledek kontroly, nebo jakou kontrolu neprovádět. Problémem by pak nebyly pokyny směřující na nastavení procesů kontroly, jako jsou pravidla pro výměnu informací mezi představenstvem a dozorčí radou, povinnost představenstva informovat dozorčí radu o parametrech podnikání nebo povinnost představenstva informovat dozorčí radu o obchodech, které převýší určitou částku. Pokud valná hromada vydá dozorčí radě pokyn na přezkoumání určité činnosti představenstva, není to opět nepřipustný pokyn, protože neovlivní její řádnou kontrolní činnost. Na žádost kvalifikovaného akcionáře je naopak dozorčí rada povinna takový pokyn provést a informovat ho o výsledku kontroly.⁶¹

Pokud člen voleného orgánu vyhodnotí zásadu resp. pokyn jako nepřipustný, není pro něj závazný a nesmí podle něj postupovat, protože při respektování takového pokynu by porušil povinnost péče řádného hospodáře. Zároveň by nesl odpovědnost za případnou vzniklou újmu. Z toho důvodu může napadnout usnesení valné hromady jako neplatné a v případě méně závažných vad se domáhat zneplatnění soudem, bez jehož prohlášení by se na usnesení hledělo jako na platné. V případě mimořádně závažných vad se na rozhodnutí pohlíží, jako by nebylo přijato.⁶²

Mimořádně závažné vady se týkají hlavně usnesení, která se přičítají dobrým mravům, nebo jejich obsah odporuje donucujícím ustanovením zákona, a platí to

⁶⁰ JOSKOVÁ, Lucie. Zásady a pokyny valné hromady a jejich dopad na odpovědnost členů volených orgánů. *Obchodněprávní revue*. 2022, roč. 14, č. 1, s. 14-22. ISSN 1803-6554, s. 16

⁶¹ JOSKOVÁ, Lucie. Zásady a pokyny valné hromady a jejich dopad na odpovědnost členů volených orgánů. *Obchodněprávní revue*. 2022, roč. 14, č. 1, s. 14-22. ISSN 1803-6554, s. 19

⁶² JOSKOVÁ, Lucie. Zásady a pokyny valné hromady a jejich dopad na odpovědnost členů volených orgánů. *Obchodněprávní revue*. 2022, roč. 14, č. 1, s. 14-22. ISSN 1803-6554, s. 22

i v záležitostech, o kterých nemá orgán působnost rozhodnout.⁶³ Dále jsou to rozhodnutí orgánu, jejichž obsah je neurčitý, nesrozumitelný nebo zavazuje cílové subjekty k nemožnému plnění.⁶⁴

Neplatnosti usnesení valné hromady se může domáhat každý společník, člen představenstva, dozorčí rady, správní rady nebo likvidátor. Právo dovolání neplatnosti u soudu zaniká do 3 měsíců ode dne, kdy se navrhovatel o rozhodnutí dozvěděl, nebo dozvědět mohl, ale nejpozději do 1 roku od přijetí rozhodnutí. Neplatnost usnesení soud nevysloví, pokud došlo k porušení zákona nebo stanov společnosti bez závažných právních následků, pokud je to v zájmu společnosti, nebo pokud by došlo k zásahu do práv třetí osoby.⁶⁵

I rozhodnutí jediného společníka může být prohlášeno za neplatné a této neplatnosti se může dovolávat člen statutárního orgánu, dozorčí rady nebo likvidátor. Opět je zde lhůta pro vyslovení neplatnosti do 3 měsíců ode dne, kdy se o přijetí rozhodnutí dozvěděli, a nejdéle do jednoho roku od přijetí rozhodnutí.⁶⁶

2.4.1 Bilanční testy

Mezi nepřípustné pokyny patří také rozhodnutí orgánu v rozporu s tzv. bilančními testy, které valná hromada uplatňuje při rozdělování zisku nebo jiných vlastních zdrojů. Podíl na zisku nebo jiných vlastních zdrojů se stanoví na základě řádné nebo mimořádné účetní závěrky schválené právě valnou hromadou. Schválená řádná nebo mimořádná závěrka může být podkladem pro rozdělení těchto zdrojů do konce účetního období následujícího po tom, za které byla sestavena. První bilanční test identifikuje zdroje pro rozdělení zisku u kapitálových společnostech a částka k rozdělení nesmí překročit součet výsledku hospodaření posledního skončeného účetního období, výsledku hospodaření minulých let a ostatních fondů, které může taková společnost používat dle svého

⁶³ Zákon č. 89/2012 Sb., *zákon občanský zákoník* v posledním znění, § 245

⁶⁴ Zákon č. 90/2012 Sb., *zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)* v posledním znění, § 45

⁶⁵ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 377

⁶⁶ ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ, Miloš TOMSA a kol. *Základy obchodního práva*. 2. vyd. Praha: Leges, s.r.o., 2019. ISBN 978-80-7502-314-8, s. 177

uvážení. Stanovený součet výsledků se sníží o příděly do rezervních a jiných fondů v souladu se zákonem a společenskou smlouvou. Disponibilní zdroje k rozdělení se sčítají dohromady včetně všech záporných položek, jako je např. neuhrazená ztráta, bez ohledu na svůj původ.⁶⁷

Druhý bilanční test je určen výlučně pro akciovou společnost a podle něho nesmí vlastní kapitál klesnout v důsledku rozdělení zisku pod základní kapitál, který se ještě zvyšuje o fondy. Akciová společnost také nesmí rozdělit zisk nebo jiné vlastní zdroje, pokud je ke dni skončení posledního účetního období vlastní kapitál nižší, než upsaný základní kapitál zvýšený o fondy, které nelze podle zákona nebo společenské smlouvy rozdělit.⁶⁸

Třetí bilanční test byl původně součástí zákona o účetnictví a opět se uplatňuje u kapitálových společností. Pokud jsou v rozvaze vykázány náklady na vývoj, nesmí společnost rozdělit zisk nebo jiné vlastní zdroje, pokud se částka k rozdělení minimálně nerovná neodepsané části nákladů na vývoj. O tyto neodepsané náklady se pak snižuje částka k rozdělení. U všech bilančních testů platí, že pokud valná hromada nebo jediný společník vykonávající její působnost rozhodne v rozporu s některým z testů, nezaloží jeho rozhodnutí žádné právní účinky a podíly se nevyplatí. Pokud by valná hromada přehlédla některý z testů a vyplatila podíl na zisku, usnesení nezaloží oprávněným osobám právo na výplatu a společnost se bude domáhat jeho vrácení jako bezdůvodné obohacení.⁶⁹

Mimo bilanční testy ještě existuje tzv. test insolvence, kdy společnost nesmí vyplatit zisk, pokud by si tím přivodila úpadek dle insolvenčního zákona. Splnění testu insolvence je nutné posoudit ne v době, kdy valná hromada zisk rozdělila, ale v okamžiku, kdy má společnost podíly vyplatit. Pokud společnost nemůže realizovat výplatu zisku nebo jiných vlastních zdrojů pro rozpor s testem insolvence do konce účetního období, ve kterém nastala její splatnost, zaniká právo na tuto výplatu. Pokud valná hromada umožní rozdělení zisku jiným osobám než akcionářům, vyžaduje se souhlas tříčtvrtinové většiny hlasů přítomných akcionářů nebo tříčtvrtinové většiny hlasů přítomných akcionářů

⁶⁷ ČECH, Petr. *Metodické aktuality svazu účetních – registrované periodikum*. Praha: Svaz účetních České republiky, z.s., 2020, č. 9. ISBN 978-80-7626-011-5, s. 7-9

⁶⁸ ČECH, Petr. *Metodické aktuality svazu účetních – registrované periodikum*. Praha: Svaz účetních České republiky, z.s., 2020, č. 9. ISBN 978-80-7626-011-5, s. 10

⁶⁹ ČECH, Petr. *Metodické aktuality svazu účetních – registrované periodikum*. Praha: Svaz účetních České republiky, z.s., 2020, č. 9. ISBN 978-80-7626-011-5, s. 10-11

každého druhu akcií, pokud společnost vydala akcie různého druhu a pokud se rozhodnutí těchto vlastníků dotkne. V případě změny stanov, které umožní rozdělit zisk i osobám odlišným od akcionářů, postačí dvoutřetinová většina hlasů přítomných akcionářů.⁷⁰

2.5 Nevýhodné pokyny

Valná hromada může vydávat pokyny, které jsou sice v souladu s právními předpisy a vnitřními předpisy společnosti, ale nemusí být pro společnost výhodné. Takovými pokyny, které mohou mít zásadní vliv na činnost nebo vlastní existenci společnosti, mohou být například rozdělení zisku na úkor dalšího úvěru, souhlas s nevýhodnou fúzí nebo rozhodnutí o zrušení společnosti. Některé mírnější pokyny se mohou ze zdánlivě nevýhodných, protože přinesou společnosti vyšší náklady, ukázat v dlouhodobějším horizontu jako výhodné.⁷¹

Nevýhodné pokyny nebo zásady není vždy nutné označit jako nezákonné, pokud nejsou proti principu ochrany věřitelů. Pokud valná hromada vydá nějaký pokyn, musí ho člen voleného orgánu vyhodnotit. Když zjistí, že je přípustný, tak musí ještě posoudit, zda je výhodný pro společnost, což souvisí s jeho povinností postupovat s péčí řádného hospodáře. Pokud člen voleného orgánu shledá pokyn za nevýhodný, ačkoli nedosáhne meze ohrožení věřitelů, musí tuto skutečnost oznámit valné hromadě a vysvětlit, proč ho považuje za nevýhodný, pokud není zřejmé, že valná hromada si této nevýhodnosti byla vědoma. Také dohlédne na to, aby tato skutečnost byla součástí zápisu o zasedání valné hromady. V případě, že valná hromada na pokynu trvá, je pro člena voleného orgánu závazný a může se stát, že bude považovat nevýhodnost pokynu za tak závažnou, že ze své funkce odstoupí, přestože za případné negativní důsledky neponese v tomto případě odpovědnost.⁷²

⁷⁰ ČECH, Petr. *Metodické aktuality svazu účetních – registrované periodikum*. Praha: Svaz účetních České republiky, z.s., 2020, č. 9. ISBN 978-80-7626-011-5, s. 13-14, 19

⁷¹ JOSKOVÁ, Lucie. Zásady a pokyny valné hromady a jejich dopad na odpovědnost členů volených orgánů. *Obchodněprávní revue*. 2022, roč. 14, č. 1, s. 14-22. ISSN 1803-6554, s. 20

⁷² JOSKOVÁ, Lucie. Zásady a pokyny valné hromady a jejich dopad na odpovědnost členů volených orgánů. *Obchodněprávní revue*. 2022, roč. 14, č. 1, s. 14-22. ISSN 1803-6554, s. 21

3 Obligatorní orgány akciové společnosti

Akciová společnost si může určit jeden ze dvou systémů vnitřní struktury, těmi jsou systém dualistický a systém monistický. Dualistický systém řízení se vyznačuje tím, že vedle sebe stojí dva silné volené orgány společnosti a to představenstvo a dozorčí rada. Představenstvo má výkonnou působnost ve společnosti a dozorčí rada zejména kontrolní. Oba orgány jsou na sobě nezávislé a nelze tedy určit, který z nich je silnější. Zvláštní variantou je tzv. německý model, ve kterém má dozorčí rada oprávnění volit a odvolávat členy představenstva. Zastávat funkci v obou orgánech je navzájem neslučitelné. Členem v obou orgánech může být fyzická nebo právnická osoba.⁷³

Funkční období členů představenstva jsou 3 roky, ale stanovy společnosti mohou funkční období libovolně zkrátit nebo prodloužit. Toto období může být zároveň určeno i smlouvou o výkonu funkce. Funkční období člena dozorčí rady jsou 3 roky a opět může být toto období určeno stanovami společnosti. V obou případech platí, že pokud dojde v rozporu v délce funkčního období určené stanovami a období určené smlouvou o výkonu funkce, má vždy přednost délka funkčního období určená smlouvou. Funkční období se vztahuje na každého jednotlivého člena zvlášť a ne na celý orgán. V případě kooptace, nebo jmenování člena orgánu soudem jde o zvláštní funkční období, která zanikají v okamžiku volby řádných členů obou orgánů valnou hromadou, příp. dozorčí radou.⁷⁴

Jak představenstvo, tak dozorčí rada má 3 členy, pokud stanovy společnosti neurčí jinak. V případě, že se jedná o společnost, ve které zaměstnanci volí jednu třetinu členů dozorčí rady, pak musí být počet členů společnosti dělitelný třemi. Zaměstnanci volí jednu třetinu členů dozorčí rady v případě, kdy má společnost v první den účetního období, ve kterém má být ustanoven do funkce člen dozorčí rady, více než 500 zaměstnanců v pracovním poměru. Ostatní členy dozorčí rady volí a odvolává valná hromada. Stanovy mohou určit i vyšší počet členů dozorčí rady volených zaměstnanci, ale tento

⁷³ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 384

⁷⁴ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 390

počet nesmí být vyšší, než počet členů volených valnou hromadou, nebo mohou určit, že zaměstnanci volí část členů dozorčí rady i v případě, že je jich ve společnosti zaměstnáno méně než 500.⁷⁵

V případě změny počtu členů představenstva nebo dozorčí rady uvedených ve stanovách je nutné stanovy společnosti změnit. Počet členů volených orgánů je volná úvaha akcionářů společnosti, kdy je klíčovým kritériem praktická potřeba společnosti. V praxi ale není příliš účelné vytvářet v akciové společnosti velké volené orgány, protože by to mohlo být na úkor její funkčnosti. Dokonce není ani zakázáno jednočlenné představenstvo nebo jednočlenná dozorčí rada.⁷⁶

Je-li členem orgánu akciové společnosti osoba právnická, je povinna si vybrat fyzickou osobu, aby ji zastupovala, není-li touto osobou člen jejího statutárního orgánu. Okruh fyzických osob, ze kterých si právnická osoba volí zástupce, není zákonem nijak omezen, ale předpokládá se, že má k právnické osobě určitý právní vztah.⁷⁷ Právnická osoba si musí jediného lidského zástupce v tomto orgánu určit cestou smluvního zastoupení. Pokud tak neučiní, není možné do obchodního rejstříku zapsat právnickou osobu jako člena orgánu společnosti.⁷⁸

Podstatou monistické formy je, že moc výkonná i kontrolní je koncentrována do jednoho voleného orgánu, kterým je správní rada. V případě, že stanovy společnosti neurčí systém řízení monistický, je automaticky uplatněna dualistická forma. Správní rada může být i jednočlenná, takže by se v takovém případě skutečně jednalo o monistický systém.⁷⁹

U jednočlenných orgánů jedná jedna osoba sama. U vícečlenných orgánů je potřeba zakladatelské právní jednání formou společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny, kde je uvedeno, jak jednotlivé orgány za právnickou osobu

⁷⁵ Zákon č. 90/2012 Sb., *zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)* v posledním znění, § 339, §448

⁷⁶ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 73

⁷⁷ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 333

⁷⁸ ČECH, Petr. *Metodické aktuality svazu účetních – registrované periodikum*. Praha: Svaz účetních České republiky, z.s., 2020, č. 9. ISBN 978-80-7626-011-5, s. 31

⁷⁹ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 403

jednají. Pokud bude stanoveno, že za společnost musí jednat dva nebo více statutárních orgánů, nešlo by v případě jednání pouze jednoho orgánu o jednání právnické osoby. V případě, že právnická osoba je zrušena a má zaniknout s likvidací, nebo je prohlášena za neplatnou a vstupuje do likvidace, nabývá působnosti statutárního orgánu likvidátor od okamžiku povolání do své funkce. Obecně platí, že zástupcem je ten, kdo je oprávněn jednat jménem jiného. Zastoupení je možné ze zákona, z rozhodnutí soudu nebo zastoupení smluvní. Zástupcem může být každá svéprávná osoba, ale zastoupit jiného nemůže ten, jehož zájem je v rozporu se zájmy zastoupeného.⁸⁰

At' už při zastoupení ze zákona nebo při smluvním zastoupení, nesmí zástupce překročit své oprávnění. Pokud toto oprávnění překročí, je jím zastoupený zavázán, pokud zastoupení bez zbytečného odkladu schválí. Nedojde-li ke schválení, platí, že zástupce je zavázán sám. Pokud zmocněnec překročil zástupčí oprávnění, musí to společnost oznámit osobě, se kterou zástupce jednal, jakmile se o tomto jednání dozvěděl. Pokud osoba, která se zástupcem jednala, věděla nebo za daných okolností musela vědět, že zástupce své oprávnění překračuje, není jednání tohoto zástupce závazné.⁸¹

Pokud má statutární orgán více osob, hovoříme o kolektivním orgánu. V případě, že zakladatelské právní jednání neurčí způsob zastupování, činí tak každý člen samostatně. Když zakladatelské právní jednání vyžaduje společné jednání všech členů statutárního orgánu, může jeden člen jednat jen v případě, že je k určitému právnímu jednání zmocněn.⁸²

Podnikatel může pověřit někoho při provozu určitou činností a tato osoba ho pak zastupuje ve všech jednáních, ke kterým při této činnosti dochází, ale tato osoba není zapsána v obchodním rejstříku jako vedoucí odštěpného závodu.⁸³

Osoba, která má být členem voleného orgánu společnosti, musí být plně svéprávná, tj. způsobilá právně jednat. Zákon stanoví výjimku, kdy členem

⁸⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ, Miloš TOMSA a kol. *Základy obchodního práva*. 2. vyd. Praha: Leges, s.r.o., 2019. ISBN 978-80-7502-314-8, s. 56-57

⁸¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ, Miloš TOMSA a kol. *Základy obchodního práva*. 2. vyd. Praha: Leges, s.r.o., 2019. ISBN 978-80-7502-314-8, s. 59

⁸² RABAN, Přemysl a kol. *Obchodní právo*. 1. vyd. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2020. ISBN 978-80-87713-19-8, s. 82

⁸³ RABAN, Přemysl a kol. *Obchodní právo*. 1. vyd. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2020. ISBN 978-80-87713-19-8, s. 83

orgánu může být i osoba s omezenou svéprávností nebo osoba nezletilá, a to za určitých podmínek. Je to v případech, kdy se hlavní činnost společnosti týká nezletilých osob nebo osob s omezenou svéprávností, hlavním účelem společnosti není podnikání, jedná se o kolektivní orgán, nebo pokud to určí společenská smlouva.⁸⁴

Další podmínkou způsobilosti být členem orgánu je jeho bezúhonnost. Je nutné, aby byla osoba bezúhonná ve smyslu živnostenského zákona. Podle tohoto zákona je bezúhonnou osoba, která nebyla pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin spáchaný v souvislosti s podnikáním či s předmětem podnikání společnosti, nebo se na osobu hledí, jakoby nebyla odsouzena. Prokázání bezúhonnosti budoucího člena orgánu se provádí výpisem z evidence Rejstříku trestů a u občanů cizího státu např. výpisem z evidence trestů vydaným příslušným soudním nebo správním orgánem tohoto státu. Živnostenský úřad je oprávněn si vyžádat od soudu opis pravomocného rozhodnutí.⁸⁵

Další podmínkou pro členy orgánů společnosti je neexistence překážek provozování živnosti podle živnostenského zákona. Takovými překážkami jsou prohlášení konkurzu na majetek osoby od okamžiku prodeje závodu jedinou smlouvou v rámci zpeněžení majetkové podstaty nebo nabytí právní moci rozhodnutí, které soud vydal a ukončil provozování závodu. Pokud soud ve svém rozhodnutí určí den ukončení provozování závodu, platí tato podmínka od tohoto dne. Tato osoba pak nesmí provozovat živnost po dobu 3 let od právní moci rozhodnutí soudu o zamítnutí insolvenčního návrhu, zastavení insolvenčního řízení nebo zrušení konkurzu z důvodů, že majetek dlužníka nebude postačovat k úhradě všech nákladů insolvenčního řízení. Právnícká nebo fyzická osoba také nesmí provozovat činnost, pokud jí byl k takové činnosti uložen zákaz se shodnou obsahovou náplní po celou dobu jeho trvání. V dalších 3 letech od rozhodnutí soudu o zrušení živnostenského oprávnění nesmí osoba provozovat stejnou živnost, pokud jí bylo zrušeno živnostenské oprávnění na návrh orgánu státní správy za porušení podmínek udělení koncese nebo neplnění závazků

⁸⁴ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 333

⁸⁵ Zákon č. 455/1991 Sb., *zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)* v posledním znění, § 6

vůči státu. To platí i pro právnickou osobu, pokud bylo živnostenské oprávnění zrušeno členu jejího statutárního orgánu, nebo pokud bylo živnostenské oprávnění zrušeno jiné právnické osobě ze stejných důvodů a posuzovaná osoba byla členem jejího statutárního orgánu a zároveň neprokázala, že i přes vynaložení veškerého úsilí, se jí nepodařilo zabránit porušení právních povinností.⁸⁶

Zpeněžením majetkové podstaty je převedení veškerého majetku, který do ní náleží. Převod se uskuteční na peníze, aby společnost mohla uspokojit své věřitele. K tomuto účelu se využijí i bankovní konta dlužníka a jeho peněžní hotovost, nebo postoupení dlužnických pohledávek za úplatu. Ke zpeněžení majetkové podstaty se přikročí po nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení konkurzu. Nejdříve ale musí dojít k první schůzi věřitelů, pokud se nejedná o věci, u kterých hrozí zkáza, nebo o případ, kdy insolvenční soud povolí výjimku. V případě majetku, který má být zajištěn v trestním řízení, musí být udělen i souhlas příslušného orgánu činného v trestním řízení.⁸⁷

U právnické osoby existuje ještě překážka v provozování živnosti, pokud její skutečný majitel není bezúhonný nebo není bezúhonná fyzická osoba, která je členem jejího statutárního orgánu.⁸⁸ Skutečným majitelem právnické osoby je každá fyzická osoba, která ji v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje a takovou osobou je ta, která má podíl v obchodní korporaci nebo na hlasovacích právech větší než 25 %. Také je to fyzická osoba, která má právo na podíl na zisku, na jiných vlastních zdrojích nebo na likvidačním zůstatku korporace větší než 25 %. Další takovou osobou je ta, která uplatňuje rozhodující vliv v obchodní korporaci nebo více korporacích, které mají v dané korporaci samostatně nebo i společně podíl větší než 25 % nebo rozhodující vliv v korporaci jinými prostředky.⁸⁹

⁸⁶ Zákon č. 455/1991 Sb., *zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)* v posledním znění, § 8

⁸⁷ Zákon č. 182/2006 Sb., *zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)* v posledním znění, § 283

⁸⁸ Zákon č. 455/1991 Sb., *zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)* v posledním znění, § 8a

⁸⁹ Zákon č. 37/2021 Sb., *zákon o evidenci skutečných majitelů* v posledním znění, § 2, § 4

3.1 Obsazení funkce člena voleného orgánu

Obsazování funkcí v představenstvu a dozorčí radě má více variant. V první variantě je obsazení funkcí uvedeno ve stanovách společnosti. Při zakládání společnosti ještě společnost nemá orgány, jako např. valnou hromadu, které by mohly členy představenstva nebo dozorčí rady jmenovat. Obsazení prvních členů orgánů společnosti je uvedení ve stanovách společnosti. Druhou variantou obsazování funkcí v představenstvu a dozorčí radě je volba valnou hromadou. Třetí variantou je svěřením volby členů představenstva dozorčí radě. Ve stanovách společnosti může být učeno, že valná hromada bude volit a odvolávat členy dozorčí rady a dozorčí rada bude volit a odvolávat členy představenstva.⁹⁰

Další možností obsazení funkce člena voleného orgánu v průběhu trvání společnosti je kooptace, která musí být také zakotvena v jejích stanovách. Kooptace je volba chybějících členů orgánu vlastními členy, jejichž počet neklesne pod polovinu. Takto zvolení členové nemají plnohodnotné funkční období, ale vykonávají funkce do doby, než se sejde valná hromada a nové členy řádně zvolí. Jednou z možností je volba náhradníků a je možné ji využít u volby členů představenstva i dozorčí rady, pokud to připouští stanovy společnosti. Náhradníci nastupují na uvolněná místa členů orgánů podle předem stanoveného pořadí.⁹⁰

Varianta, která se ale vztahuje pouze k situaci, kdy je členem orgánu právnická osoba, je právní nástupnictví, pokud byl právní předchůdce členem představenstva nebo dozorčí rady. Není třeba, aby takovou možnost připouštěly stanovy společnosti, ale je možné ji v nich vyloučit.⁹⁰

Možnost obsazení funkce člena orgánu je i ingerence soudu do organizační struktury společnosti jmenováním chybějících členů orgánů přímo. Tuto možnost má soud jen v případě, že členové orgánů budou ve funkci chybět déle než 2 měsíce a orgán tak nebude usnášeníschopný. Tuto možnost navrhuje osoba, která na tom prokáže právní zájem, a soud může svým rozhodnutím dosadit členy do funkcí v případě nečinnosti valné hromady, příp. dozorčí rady. Společnost může být i zrušena pro absenci jejích orgánů a může být nařízena

⁹⁰ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 385-386

její likvidace. Poslední možností je volba části členů dozorčí rady zaměstnanci v pracovním poměru, jak bylo již zmíněno, nebo zvláštními orgány či majiteli zvláštních druhů akcií, se kterými není spojeno hlasovací právo, ale majitelé mohou hlasovat na valné hromadě, pokud to vyžaduje zákon.⁹¹

V případě pojišťovny nebo zajišťovny musí být navíc zajištěno, aby všechny osoby s klíčovými funkcemi ve společnosti byly způsobilé a důvěryhodné a nebyly ve střetu zájmu, který by byl na újmu řádného řízení. Pojišťovna nebo zajišťovna je povinna sdělit bez zbytečného odkladu České národní bance změny osob s klíčovými funkcemi včetně všech informací a dokladů k posouzení, zda jsou tyto osoby způsobilé a důvěryhodné. Pokud taková osoba přestane splňovat potřebné požadavky, musí společnost bez zbytečného odkladu informovat Českou národní banku.⁹²

Fyzická osoba a právnická osoba, kterou zastupuje, musí být zapsány do obchodního rejstříku do 3 měsíců od vzniku funkce člena voleného orgánu, jinak tato funkce právnické osobě zanikne. Stejně tak zanikne funkce člena voleného orgánu v případě, že zastupující fyzické osobě zanikne zmocnění a nebude do 3 měsíců v obchodním rejstříku zapsán zmocněnec nový.⁹³

Mezi společnostmi a členem představenstva, dozorčí rady nebo správní rady se uzavírá smlouva o výkonu funkce. Tato smlouva musí mít vždy písemnou formu a musí být schválena valnou hromadou.⁹⁴

3.2 Smlouva o výkonu funkce

Smlouva o výkonu funkce slouží valné hromadě k úpravě práv a povinností všem členům volených orgánů obchodní korporace. Smlouva je uzavírána mezi statutárním orgánem a akciovou společností, což v praxi znamená, že ji může uzavřít i jedna a tatáž osoba sama se sebou. Zákon neukládá společnosti, jaká konkrétní práva a povinnosti mají členové orgánů

⁹¹ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 387

⁹² Zákon č. 277/2009 Sb., *zákon o pojišťovnictví* v posledním znění, § 7a

⁹³ ČECH, Petr. *Metodické aktuality svazu účetních – registrované periodikum*. Praha: Svaz účetních České republiky, z.s., 2020, č. 9. ISBN 978-80-7626-011-5, s. 32

⁹⁴ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 388

společnosti, ale co je zákonem jasně předepsáno, je písemná forma a nutnost schválení smlouvy nejvyšším orgánem akciové společnosti, a to i v případě změny smlouvy.⁹⁵

Co však není přípustné, je omezení nebo vyloučení povinností člena voleného orgánu pod limity dané zákonem. Je vhodné ujednat i výši smluvní pokuty pro případ neplnění povinností při výkonu funkce, kterou je třeba posuzovat dle okolností každého konkrétního případu. Obvyklé náležitosti smlouvy jsou: výše odměny za výkon funkce člena voleného orgánu, pravidla pro náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s výkonem funkce, pravidla pro další nároky spojené s výkonem funkce.⁹⁶

Výjimkou působnosti valné hromady při uzavírání smlouvy bude případ, kdy bude smlouva o výkonu funkce člena představenstva schválena dozorčí radou, která volí člena představenstva. To platí i pro schválení vnitřního předpisu, který zakládá právo na odměnu za výkon funkce člena představenstva povolaného dozorčí radou a další odměny, na které neplyne právo ze zákona nebo ze smlouvy o výkonu funkce člena představenstva povolaného dozorčí radou.⁹⁷

Jestliže valná hromada smlouvu o výkonu funkce schválí, prosadí se její účinnost zpětně od okamžiku jejího uzavření, nebo vzniku funkce podle toho, který z těchto okamžiků nastane později. Společnost může takto uzavřít smlouvu s někým, kdo se má členem jejího orgánu teprve stát, aby si zajistila, že kandidát na funkci bude smlouvou vázán a nebude si moci svou kandidaturu snadno rozmyslet. Pokud v tomto případě valná hromada schválí smlouvu o výkonu funkce ještě později, bude možné plnit členovi sjednanou odměnu zpětně od chvíle, kdy se společností uzavřel smlouvu o výkonu funkce. Pokud by naopak členovi vznikla funkce dřív, než by uzavřel se společností smlouvu o jejím výkonu a valná hromada by ji opět schválila později, měl by nárok na odměnu pouze od data uzavření smlouvy a případnou odměnu za výkon funkce před

⁹⁵ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 322

⁹⁶ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 625

⁹⁷ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 453

uzavřením smlouvy by valná hromada musela zvláště přiznat. Přiznání další odměny je možné i nad rámec smlouvy o výkonu funkce.⁹⁸

Pokud není způsob odměňování v souladu se zákonem, platí, že výkon funkce je bezplatný. Pokud by akciová společnost takovou smlouvu včas neuzavřela pro překážky na její straně, nebyl by možný bezplatný výkon funkce člena orgánu a určila by se odměna obvyklá v době uzavření smlouvy.⁹⁹

Na rozdíl od pracovněprávního vztahu není možné ochranu člena statutárního orgánu přenést do smlouvy o výkonu funkce, protože tento vztah nespadá pod ochranu zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce. Konkrétní pravidla zákoníku práce se uplatní jen v případě, že na ně smlouva o výkonu funkce odkáže, pokud je to v daném případě možné. Smlouva o výkonu funkce nezajišťuje člena statutárního orgánu zákonnou ochranu v případě vzniku škody, pracovního úrazu nebo nemoci z povolání tak, jak ji určuje zákoník práce, respektive povinné pojištění zaměstnavatele. Pokud obě dvě strany chtějí takovou situaci řešit, musí si sjednat podmínky nebo uzavřít příslušné komerční pojištění. Takové podmínky lze brát jako určitý bonus, takže tyto možnosti nemůže člen statutárního orgánu vymáhat a bude záležet na tom, zda a v jakém rozsahu se obě strany na takovém postupu domluví. Na rozdíl od pracovněprávního vztahu, se v případě smlouvy o výkonu funkce postupuje při odpovědnosti za škodu především dle občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích, jež stanoví povinnost postupovat s péčí řádného hospodáře. Porušení této péče může mít za následek vznik nároku na náhradu vzniklé újmy vůči členu voleného orgánu nebo dalších sankcí. Důkazní břemeno pak bude na straně člena orgánu, který musí prokázat, že žádnou péči neporušil. Pokud by smluvní úprava vylučovala nebo omezovala odpovědnost člena orgánu, byla by považována za absolutně neplatnou. Nevýhodou pro člena statutárního orgánu je také skutečnost, že akciová společnost v zásadě

⁹⁸ ČECH, Petr. *Metodické aktuality svazu účetních – registrované periodikum*. Praha: Svaz účetních České republiky, z.s., 2020, č. 9. ISBN 978-80-7626-011-5

⁹⁹ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s.

neodpovídá za škody způsobené na majetku člena orgánu při plnění jeho úkolů.¹⁰⁰

Smlouvu o výkonu funkce člena voleného orgánu není nutné vypovídat jen na základě zákonem stanovených důvodů, ale člen orgánu může být odvolán kdykoliv, a s okamžitou účinností. Pečlivá příprava smlouvy o výkonu funkce a zvážení vhodných ustanovení pro vyvážení zájmů společnosti na straně jedné a člena orgánu na straně druhé zajistí pro obě strany nejpříjemnější znění.¹⁰¹

Dle rozhodnutí nejvyššího soudu z dubna 2018 si akciová společnost a člen voleného orgánu mohou ujednat pro svůj vztah režim zákoníku práce. Přesto takový vztah nebude pracovněprávní, ale nadále bude obchodněprávní a bude se řídit pouze takovými ustanoveními zákoníku práce, jejichž povaha to připouští a takovými, jejichž použití nebrání kogentní právní normy upravující postavení člena statutárního orgánu. Obdobně to bude platit i v případě, že člen orgánu a společnost si vedle smlouvy o výkonu funkce uzavřou i souběžnou manažerskou smlouvu na výkon některých činností spadajících do působnosti statutárního orgánu, která bude v režimu zákoníku práce. Zánik funkce už se podle ustanovení takto upravených smluv řídit nebude. Stejně tak se člen statutárního orgánu nezbaví povinnosti vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře a povinnosti mlčenlivosti o důvěrných informacích a skutečnostech, jejichž prozrazením třetím osobám by mohl způsobit společnosti škodu, včetně důsledků jejich porušení. Náhrada škody v případě porušení těchto povinností nebude omezena způsobem, který je stanoven zákoníkem práce.¹⁰²

3.3 Působnost voleného orgánu

Do působnosti představenstva patří obchodní vedení společnosti, statutární zástupčí oprávnění a zbytková působnost. Obchodní vedení je činnost, která směřuje dovnitř společnosti a touto činností představenstvo naplňuje

¹⁰⁰ GORČÍK, Jiří. Odlišnosti výkonu funkce člena statutárního orgánu kapitálové společnosti od pracovněprávního vztahu a možný souběh výkonu funkce a pracovněprávního vztahu. *Obchodněprávní revue*. 2022, roč. 14, č. 1, s. 29-34. ISSN 1803-6554, s. 29-30

¹⁰¹ GORČÍK, Jiří. Odlišnosti výkonu funkce člena statutárního orgánu kapitálové společnosti od pracovněprávního vztahu a možný souběh výkonu funkce a pracovněprávního vztahu. *Obchodněprávní revue*. 2022, roč. 14, č. 1, s. 29-34. ISSN 1803-6554, s. 31

¹⁰² *Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2018, sp. zn. 31 Cdo 4831/2017*. Brno, 2019.

předmět podnikání společnosti. Zástupčí oprávnění je zastupování společnosti vůči třetím osobám. Zbytkovou působností jsou činnosti, které stanoví společnost, zákon nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci nesvěřují jinému orgánu společnosti. Do působnosti představenstva tedy patří: zajišťování řádného vedení účetnictví, předkládání řádné, mimořádné, konsolidované a mezitímní účetní závěrky, návrhu na rozdělení zisku či úhrady ztráty valné hromadě ke schválení, předkládání zprávy o podnikatelské činnosti a o stavu majetku společnosti valné hromadě, vypracování zprávy o vztazích, svolávání valné hromady, podávání vysvětlení akcionářům společnosti, rozhodování a provedení vyplácení zisku společnosti, podávání zprávy o finanční asistenci, možnost změny obsahu stanov společnosti, rozhodování o zvýšení základního kapitálu na základě pověření valnou hromadou a předkládání do sbírky listin aktuální znění stanov společnosti.¹⁰³

Představenstvo také může zvýšit vlastní kapitál upisováním nových akcií, podmíněným zvýšením základního kapitálu, nebo z vlastních zdrojů, ale nesmí použít nerozdělený zisk společnosti. Limit pro zvýšení je maximálně poloviční výše základního kapitálu ke dni pověření valnou hromadou. Představenstvo může zvýšit základní kapitál i opakovaně, pokud součet částek navýšení nepřekročí valnou hromadou stanovený limit. V případě, že je představenstvo pověřeno ke zvýšení základního kapitálu stanovami, bude se limit základního kapitálu vztahovat k výši kapitálu ke dni, kdy byly stanovы schváleny.¹⁰⁴

Působnost dozorčí rady je o poznání užší než u ostatních volených orgánů, protože účelem tohoto orgánu je hlavně kontrolní funkce. Dozorčí rada dohlíží na činnost představenstva, přezkoumává účetní závěrku a zprávu o vztazích, svolává valnou hromadu v zákonem určených případech, účastní se valné hromady, podává vysvětlení a zprávy o své činnosti valné hromadě, zastupuje akciovou společnost před soudem v řízení proti členovi

¹⁰³ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 392-393

¹⁰⁴ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 425

představenstva, může zakázat uzavření smlouvy a může volit nebo odvolávat členy představenstva.¹⁰⁵

Působnost správní rady je určení zaměření obchodního vedení a zároveň dohlíží na jeho výkon, rozhoduje o zvýšení základního kapitálu, má zbytkovou působnost nepatřící valné hromadě a další povinnosti jako v případě představenstva.¹⁰⁶

Představenstvo jedná ve všech věcech společnosti a ta je takovým jednáním vázána, a to i v případě, že představenstvo bude jednat ve věcech, které překračují jeho působnost, pokud nedojde přímo k porušení nějakého právního předpisu.¹⁰⁷

Jednatelské oprávnění orgánů akciové společnosti může být omezeno, ale ne zcela vyloučeno, protože je dáno zákonem a vztahuje se nejen na její statutární orgán. Není možné vyloučit jednatelské oprávnění orgánu společnosti do té míry, že by se orgán stal nefunkční a není možné omezit jednatelské oprávnění pouze některým členům orgánu a jiným ne, nebo některým více a některým méně. Určení, který člen nebo členové jednájí za společnost, je otázkou způsobu jednání a ne rozsahu oprávnění. Jakékoliv omezení jednatelského oprávnění smlouvou nebo rozhodnutím jiného orgánu společnosti je vůči třetím osobám neúčinné a to i přesto, že bylo zveřejněno. V případě překročení omezení jednatelského oprávnění orgánu společnosti obsaženého ve smlouvě, nebo v rozhodnutí jiného orgánu společnosti není neplatnost nebo neúčinnost takového jednání, ale povinnost člena nebo členů k náhradě případné újmy takovým jednáním způsobené.¹⁰⁸

3.4 Jednání se souhlasem valné hromady

V některých zákonem stanovených případech je k jednání orgánu nutné výslovné udělení souhlasu valné hromady, přestože není jednatelským orgánem.

¹⁰⁵ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 394

¹⁰⁶ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 404

¹⁰⁷ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 44-45

¹⁰⁸ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 97-98

Důvodem je zajištění majetkových zájmů akcionářů a zákon takto určitým způsobem omezuje jednatelskou působnost společnosti bez ohledu na to, zda za společnost jedná statutární orgán nebo jiný zástupce. Mezi taková jednání, která jsou výlučně v působnosti valné hromady patří: návrh smlouvy o započtení pohledávky akcionáře za společností vůči vkladovému kursu, smlouva o výkonu funkce, některé majetkové transakce se zakladatelem nebo akcionářem, některé smlouvy týkající se obchodního závodu nebo pobočky a smlouva o tichém společenství. Obdobná situace nastává v případě, kdy má společnost povinnost ověřit svou účetní uzávěrku auditorem. Působnost valné hromady se týká nejen schvalování těchto právních jednání, ale také schvalování jejich změn a zániku závazků z nich. Pokud k některému z těchto jednání nedá valná hromada souhlas, je relativně neplatné a této neplatnosti se může dovolat ve lhůtě 6 měsíců ode dne, kdy se o jednání dozvěděla nebo dozvědět mohla, nejdéle však ve lhůtě do 10 let ode dne jednání. Pokud byl valnou hromadou schválen návrh smlouvy o započtení, nelze pak realizovat právní jednání v jiné podobě, formě nebo obsahu, než v jakém byl schválen návrh.¹⁰⁹

Souhlas valné hromady, a to dvoutřetinový souhlas hlasů všech společníků, je vyžadován také v případě uzavření smlouvy o vypořádání újmy, kterou způsobil člen voleného orgánu společnosti porušením péče řádného hospodáře.¹¹⁰

3.5 Odpovědnost členů orgánů společnosti

Člen voleného orgánu společnosti odpovídá za řádný výkon své funkce, ale ne za výsledek své činnosti. Kvalita výkonu funkce člena orgánu společnosti má řadu znaků a lze ji hodnotit z mnoha úhlů pohledu. V rámci členství v orgánu akciové společnosti se předpokládá, že profesionální funkce v představenstvu, dozorčí radě nebo správní radě budou vykonávat profesionálové, a proto jsou součástí zákona o obchodních korporacích i ustanovení o povinnostech k náhradě újmy, pokud člen orgánu nebude jednat s péčí řádného hospodáře.

¹⁰⁹ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 110-111

¹¹⁰ Zákon č. 90/2012 Sb., *zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)* v posledním znění, § 53

Zároveň se zakazují jakákoliv právní jednání korporace, která omezují odpovědnost člena orgánu. Pokud by se pokusil člen orgánu svou případnou odpovědnost omezit, nepřihlíželo by se k tomu. U profesionálního člena orgánu se očekává zvýšená kvalita výkonu funkce i znalosti a schopnosti, takže se předpokládá, že profesionální člen orgánu společnosti může újmu způsobit buď úmyslně, nebo z hrubé nedbalosti.¹¹¹

Každý člen voleného orgánu akciové společnosti je povinen jednat v souladu s právními předpisy a v souladu se stanovami společnosti. Usnesení kolektivního orgánu je výsledkem kolektivní vůle vyjádřené hlasováním, ale to neznamena, že se tím snižuje odpovědnost člena takového orgánu při hlasování, kterým se lze dopustit protiprávního jednání. Odpovědnost vzniká těm členům orgánu, kteří hlasovali pro přijetí příslušného usnesení, i když je v rozporu s právními předpisy. Právní povinnost členů může být porušena i znemožněním přijetí určitého rozhodnutí. Člen kolektivního orgánu odpovídá společnosti a při vzniku újmy na jejím majetku je povinen k její náhradě. V jiném případě může dojít přijetím usnesení k újmě třetí osobě, ale i tyto osoby se mohou dovolávat neplatnosti nebo neúčinnosti právního jednání orgánu.¹¹²

Rozhodnutí orgánu společnosti může mít dva druhy vad, a to rozhodnutí neplatná a rozhodnutí nicotná. Neplatné rozhodnutí je v rozporu s právními předpisy nebo stanovami společnosti a nicotné má tak zásadní vady, že se v podstatě o žádné právní jednání nejedná a nevyvolá žádné právní účinky, nebo ho přijal orgán, do jehož působnosti vůbec nenáleží. Je vyloučeno nicotné rozhodnutí rušit, odvolávat nebo nějakým způsobem měnit. Jako nicotné může být považováno například rozhodnutí o povolání nezpůsobilé osoby do funkce člena voleného orgánu, orgánem společnosti nikdy nepřijaté rozhodnutí, rozhodnutí neurčité a nesrozumitelné nebo rozhodnutí zavazující k nemožnému plnění, rozhodnutí odebírající akcionářům jejich zákonem garantovaná práva, nebo rozhodnutí o změně stanov odporujícím kogentním ustanovením zákona, rozhodnutí o omezení nebo vyloučení odpovědnosti člena voleného orgánu společnosti za újmu způsobenou porušením povinností péče řádného

¹¹¹ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 395-397

¹¹² DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 424-426

hospodáře, rozhodnutí o zásahu do obchodního vedení v rozporu se zákonem nebo rozhodnutí přijaté orgánem, který nemá k takovému přijetí působnost ani podle zákona, ani podle stanov společnosti.¹¹³

3.5.1 Zákaz konkurence

Toto pravidlo zakazuje bez svolení valné hromady všem členům představenstva nebo členům dozorčí rady podnikat v předmětu činnosti společnosti, a to ani ve prospěch jiných osob nebo zprostředkovat obchody společnosti pro jiné. Nesmí být ani členem statutárního orgánu jiné právnické osoby se stejným nebo obdobným předmětem činnosti nebo osobou v podobném postavení, pokud se nejedná o koncern a nesmí se ani účastnit podnikání jiné obchodní korporace se stejným či obdobným předmětem činnosti jako společník s neomezeným ručením. Zákaz se nevztahuje na člena, který na takovou skutečnost upozornil již při svém zvolení.¹¹⁴

Pokud by jeden ze zakladatelů byl proti výkonu konkurenční činnosti, musí to oznámit do 1 měsíce od upozornění na tuto činnost. Pokud k zahájení konkurenční činnosti dojde až po zahájení výkonu funkce člena orgánu, je třeba svolat valnou hromadu za účelem hlasování o nesouhlasu s konkurenční činností. Společnost je oprávněna požadovat od člena voleného orgánu, aby se takového jednání zdržel. Pokud valná hromada nesouhlas nevysloví, předpokládá se, že je konkurenční činnost povolena. Stanovy společnosti mohou být ale přísnější a stanovit další omezení pro členy.¹¹⁵

Společnost je také oprávněna požadovat náhradu škody v případě, že člen voleného orgánu měl nebo mohl vědět, že svou činností společnost poškozují. Pokud takovou skutečnost věděla i třetí osoba, v jejíž prospěch člen

¹¹³ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 428-429

¹¹⁴ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 321

¹¹⁵ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 396

orgánu v rozporu se zákazem konkurence jednal, je k náhradě škody povinna i tato třetí osoba.¹¹⁶

3.5.2 Péče řádného hospodáře

Pokud není člen voleného orgánu schopen jednat s péčí řádného hospodáře a musel to zjistit již při přijetí do funkce nebo během jejího výkonu a zároveň z toho pro sebe nevyvodí důsledky, jedná nedbale.¹¹⁷ Péče řádného hospodáře je způsob, jakým by se měl každý člen orgánu chovat vůči akciové společnosti. Je to výkon funkce s kladným závazkem ke společnosti, s potřebnými znalostmi a pečlivostí, což jsou znaky, které musí být splněny. Loajalita je nejzákladnějším znakem a každý, kdo přijme členství v orgánu, je povinen jednat vůči společnosti čestně a zachovávat její vnitřní řád. Potřebné znalosti a informace o společnosti jsou důležité k řádnému rozhodnutí a člen orgánu je může získat pomocí odborných vyjádření nebo posudků. Pečlivost je vnímána jako pečlivost člověka průměrného rozumu. Je to pečlivost, s jakou člen orgánu sbírá informace, hodnotí je a vytváří si rozhodnutí.¹¹⁸

Pravidlo péče řádného hospodáře je nejdůležitější při jednání členů a stanoví mantinely jejich jednání, jež jsou prospěšné společnosti jako celku a zároveň chrání samotné členy orgánu, pokud jednají v dobré víře a v obhajitelném zájmu společnosti. Dohled nad činností představenstva v souladu s pravidlem péče řádného hospodáře vykonává jako kontrolní orgán v akciové společnosti dozorčí rada. Jednání, která vyžadují souhlas kontrolního orgánu, mohou být stanovena zákonem nebo společenskou smlouvou.¹¹⁹

Při posuzování poskytnutí péče řádného hospodáře společnosti se vždy přihlédne k péči, kterou by v obdobné situaci vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba, která by se nacházela v obdobném postavení člena. Při porušení péče řádného hospodáře je třeba, aby člen orgánu nesl odpovědnost za případnou

¹¹⁶ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 92

¹¹⁷ Zákon č. 89/2012 Sb., *zákon občanský zákoník* v posledním znění, § 159

¹¹⁸ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 399

¹¹⁹ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, 314

újmu, která společnosti vznikne, a proto je vhodné vytvářet zápis z jednání orgánu společnosti. Později je pak možné zjistit, zda rozhodnutí mělo negativní vliv na výsledek jednání či ne. V případném řízení před soudem nese člen voleného orgánu vždy důkazní břemeno o tom, že jednal s péčí řádného hospodáře.¹²⁰

Člen statutárního orgánu nemusí být odborníkem ve všech oblastech, ale musí být schopen rozpoznat situace, kdy je pomoc odborníka nutná a kdy je tedy z titulu své funkce s péčí řádného hospodáře povinen si takovou pomoc obstarat.¹²¹

Každý, kdo se fakticky nachází v postavení člena voleného orgánu korporace bez ohledu na to, jaký vztah k ní má, je povinen se starat o všechny záležitosti společnosti s povinností jednat s péčí řádného hospodáře. Faktický (stínový) vedoucí, např. ředitel zahraniční pobočky nebo prokurista, reálně vykonává funkci, i když v ní právně není a ani se nesnaží vytvářet dojem, že ji zastává. Formálně ve funkci působí jiné osoby a faktický vedoucí její výkon ovlivňuje. Pokud při porušení povinností spojených s péčí řádného hospodáře, dojde k úpadku společnosti, bude člen statutárního orgánu sankcionován. Takto postihnutý člen je v tomto případě povinen vrátit prospěch z výkonu funkce insolvenčnímu správci za dobu až dva roky zpětně od zahájení insolvenčního řízení. Soud ale může zvážit míru závažnosti protiprávního přispění k úpadku společnosti a dle výsledku své úvahy tuto dobu přiměřeně zkrátit. Do této doby patří měsíce, ve kterých došlo k výkonu funkce člena orgánu, a ne měsíce, ve kterých došlo k vyplacení plnění.¹²²

V rámci povinnosti člena voleného orgánu dodržovat péči řádného hospodáře je i povinnost posoudit přípustnost pokynu v souladu s právními předpisy, stanovami společnosti a zásadami akciové společnosti. Pokud člen voleného orgánu musí dodržovat vnější i vnitřní předpisy a kontrolovat, zda jsou

¹²⁰ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 318

¹²¹ GORČÍK, Jiří. Odlišnosti výkonu funkce člena statutárního orgánu kapitálové společnosti od pracovněprávního vztahu a možný souběh výkonu funkce a pracovněprávního vztahu. *Obchodněprávní revue*. 2022, roč. 14, č. 1, s. 29-34. ISSN 1803-6554, s. 30

¹²² ČECH, Petr. *Metodické aktuality svazu účetních – registrované periodikum*. Praha: Svaz účetních České republiky, z.s., 2020, č. 9. ISBN 978-80-7626-011-5, s. 36-38

dodržovány i ostatními osobami ve společnosti, musí také přezkoumávat rozhodnutí ostatních orgánů, zda jsou v souladu s těmito předpisy.¹²³

Nepochybně je do péče řádného hospodáře zahrnuta také péče o majetek společnosti. Člen voleného orgánu je povinen pečovat o majetek tak, aby na něm nevznikla škoda úbytkem nebo znehodnocením a aby byl majetek zhodnocován a rozmnožován v maximální možné míře, kterou lze dosáhnout. Na druhou stranu nejde o porušení péče řádného hospodáře, pokud likvidátor poskytne bezplatně do užívání nevyužitelné prostory likvidované společnosti třetí osobě, pokud přítomnost této osoby přispěje ke zvýšení bezpečnosti stavby, ve které se prostory nacházejí. Všechny skutečnosti spojené s péčí řádného hospodáře, a zejména profesionální výkon funkce člena voleného orgánu, si musí uvědomovat každý uchazeč o funkci člena a je nutné, aby byl osobou morálně a odborně způsobilou k výkonu manažerských funkcí. Povinnost být profesionálem zůstává i po prohlášení konkurzu na majetek společnosti.¹²⁴

V případě způsobené újmy se také ujednává způsob, rozsah a doba pro náhradu způsobené újmy ve smlouvě o vypořádání újmy, ve které může být sjednána i snížená náhrada újmy, než jaká společnosti vznikla, pokud to nepoškodí práva věřitelů. Pokud není možné škodu objektivně stanovit, nebo je její výše sporná, je možné sjednat paušální náhradu újmy. Smlouvu o vypořádání újmy schvaluje valná hromada.¹²⁵

Další sankcí za porušení pravidla péče řádného hospodáře může být soudem založené ručení za dluhy společnosti. Soud může takové ručení založit i poté, co bude dlužnická společnost vymazána z obchodního rejstříku, ale i v tomto případě musí zohlednit míru závažnosti pochybení, a tak určit rozsah ručení, k němuž člena zaváže. V případě prohlášení konkurzu na majetek společnosti, bude insolvenční soud na návrh insolvenčního správce oprávněn rozhodnout, že člen statutárního orgánu, který porušením svých povinností přispěl k úpadku, je povinen poskytnout plnění až do výše rozdílu mezi

¹²³ JOSKOVÁ, Lucie. Zásady a pokyny valné hromady a jejich dopad na odpovědnost členů volených orgánů. *Obchodněprávní revue*. 2022, roč. 14, č. 1, s. 14-22. ISSN 1803-6554, s. 20

¹²⁴ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 637-638

¹²⁵ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 640

souhrnem dluhů a hodnotou majetku společnosti. Soud opět přihlédně k míře přispění porušení povinností.¹²⁶

Pro opakované závažné porušování povinnosti péče řádného hospodáře, případně i jiné péče spojené s výkonem funkce podle jiného právního předpisu, může být člen statutárního orgánu společnosti vyloučen z funkce. K vyloučení z funkce může dojít, pokud byla péče porušována v posledních 3 letech před vydáním rozhodnutí. Vyloučeny mohou být i osoby, které sice nejsou členy statutárního orgánu společnosti, ale mají obdobné postavení, nebo v takovém postavení byly v minulosti.¹²⁷

3.5.3 Pravidlo podnikatelského úsudku

Dalším pravidlem při jednání členů orgánu je pravidlo podnikatelského úsudku. Kdo v dobré víře rozumně předpokládá, že jedná informovaně a v nejlepším zájmu obchodní korporace, pak při podnikatelském rozhodování jedná pečlivě a s potřebnými znalostmi. I pokud člen korporace plní tato kritéria a jeho úsudek lze považovat za pečlivý a přínosný pro korporaci, je třeba ještě prokázat, že tak činí loajálně ke společnosti. Pokud jeho chování není loajální, nebude jeho předchozí snaha brána v potaz. Obecně orgán jedná, a v některých případech rozhoduje, takže rozhodování je jednáním orgánu, ale ne všechna jednání jsou rozhodnutím orgánu. Zákon o obchodních korporacích tak pravidlo podnikatelského úsudku vztahuje jen k rozhodování.¹²⁸

Jednotlivé znaky podnikatelského úsudku jsou: pečlivost, potřebné znalosti, proces podnikatelského rozhodování, dobrá víra, možnost rozumného předpokladu, informovanost a obhajitelný zájem společnosti. Pečlivost není ve stejném slova smyslu jako u péče řádného hospodáře, kde se zkoumá obecně, ale je hodnocena pohledem profesionála. U člena orgánu se vyžaduje vyšší míra pečlivosti než u obecného požadavku. Rozsah potřebných znalostí plyne ze tří oblastí, a to právní, daňové a odborné ve vztahu k předmětu podnikání

¹²⁶ ČECH, Petr. *Metodické aktuality svazu účetních – registrované periodikum*. Praha: Svaz účetních České republiky, z.s., 2020, č. 9. ISBN 978-80-7626-011-5, s. 39

¹²⁷ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 337

¹²⁸ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 315-316

společnosti. Nemusí se jednat pouze o vlastní znalosti člena orgánu, ale i o informace získané členem zprostředkovaně. Dobrá víra se předpokládá jako vyvratitelná právní domněnka, takže pokud by někdo požadoval od člena orgánu náhradu újmy, bude muset vyvracet dobrou víru. Rozumný předpoklad je prostor pro vlastní uvážení, zhodnocení informací a možnost podnikatelského rozhodnutí ze strany člena orgánu. Zahrnuje i zvážení případných vnějších okolností, jako jsou situace na trhu, kurzové výkyvy, síla konkurence a další rizika, jejichž míra je tolerovatelná neboli zvládnutelná a nepřiměřená, která mohou v případě neúspěchu znamenat i úpadek společnosti. Informovanost je rozsah získaných informací v procesu podnikatelského rozhodování. Obhajitelný zájem společnosti se velmi těžko posuzuje a záleží na tom, jakou míru rizika společnost podstupuje a s jak vysokou pravděpodobností vyššího zisku.¹²⁹

3.5.4 Střet zájmů

Pokud se člen voleného orgánu dozví, že při výkonu jeho funkce dochází ke střetu jeho vlastního zájmu se zájmem akciové společnosti, musí o tom informovat bez zbytečného odkladu orgán, jehož je členem, a kontrolní orgán. U akciové společnosti, kde není kontrolní orgán zřízen, nebo jde o člena kontrolního orgánu, musí informovat valnou hromadu. Tato povinnost se na člena voleného orgánu vztahuje i v případě zájmu jeho osob blízkých, osob ovlivněných nebo osob ovládaných. V těchto případech má kontrolní orgán nebo valná hromada právo na určitou vymezenou dobu pozastavit členovi voleného orgánu výkon jeho funkce.¹³⁰ Povinnost informovat společnost o případném střetu zájmu se netýká jen obligatorních orgánů, ale i případných fakultativních.¹³¹

Člen voleného orgánu akciové společnosti se může o střetu zájmu dozvědět i v případě, kdy hodlá se společností uzavřít smlouvu nad rámec běžného obchodního styku, a musí o tom bez zbytečného odkladu informovat

¹²⁹ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 400-401

¹³⁰ Zákon č. 90/2012 Sb., *zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)* v posledním znění, § 54

¹³¹ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 430

ostatní členy orgánu, jehož je členem, a opět i kontrolní nebo nejvyšší orgán akciové společnosti. Splnění této informační povinnosti nezabavuje člena orgánu korporace povinnosti jednat v jejím zájmu. Kontrolní nebo nejvyšší orgán společnosti může opět na vymezenou dobu zakázat členu, který oznámí střet zájmů, uzavření oznámené smlouvy. Pokud to nejvyšší orgán neučiní, může člen orgánu nadále smlouvu uzavřít.¹³²

Každý člen voleného orgánu musí splnit oznamovací povinnost, která se týká informací o majetku nebo majetku korporace, ve které v posledních 3 letech působil. Na základě oznámení se pak každý, kdo na tom má právní zájem, může domáhat odvolání člena voleného orgánu z funkce soudem. Osoba, která člena do tohoto orgánu povolala a o porušení povinnosti se dozvěděla, může rozhodnout o posouzení závažnosti překážky a požádat, aby člen takového orgánu ve funkci setrval. Taková překážka je relativní povahy.¹³³

Tyto informace jsou spojeny konkrétně s insolvenčním řízením, které by mohlo být vedeno proti členovi nebo korporaci, v níž působil v posledních 3 letech jako člen orgánu, nebo s rozhodnutím soudu o vyloučení výkonu funkce. Všechny podmínky členů platí i pro zástupce právnické osoby, která je členem orgánu. Všechny požadavky na členy orgánů chrání korporaci jako celek a předurčují členy orgánů i k naplnění péče řádného hospodáře.¹³⁴

Členem voleného orgánu se může stát i osoba, jejíž úpadek byl osvědčen, pokud to tato osoba oznámila předem. Osoba, která je členem voleného orgánu, oznámí bez zbytečného odkladu osvědčení úpadku. V opačném případě může každý, kdo na tom má právní zájem, požádat soud, aby takovou osobu odvolal. Účast ve voleném orgánu společnosti může být osobě zakázána rozhodnutím soudu nebo správního orgánu, pokud osoba, která se má stát členem statutárního orgánu nebo je v podobném postavení, byla osobou v postavení statutárního orgánu korporace v době rozhodnutí insolvenčního soudu o úpadku této korporace. Takové vyloučení je možné i bez návrhu jiné osoby. Řízení o vyloučení zahajuje insolvenční soud z úřední povinnosti, ale nelze vyloučit, že

¹³² ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ, Miloš TOMSA a kol. *Základy obchodního práva*. 2. vyd. Praha: Leges, s.r.o., 2019. ISBN 978-80-7502-314-8, s. 58

¹³³ Zákon č. 89/2012 Sb., *zákon občanský zákoník* v posledním znění, § 153

¹³⁴ DVORÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 310-311

zjištění osoby, jejíž jednání zjevně přispělo k úpadku korporace, je někdy složité, a proto dává zákon o obchodních korporacích možnost osobám, které na tom mají důležitý zájem, podat návrh na vydání rozhodnutí o vyloučení osoby z funkce. Mezi takové rozhodnutí soudu nebo správního orgánu patří zákaz činnosti podle trestního zákoníku, uložení zákazu činnosti podle správních předpisů a v případě statutárního orgánu společnosti také soudní rozhodnutí o vyloučení z funkce člena statutárního orgánu po dobu 3 let od právního rozhodnutí o vyloučení. Tato překážka výkonu funkce se nazývá absolutní.¹³⁵

Porušením informační povinnosti by tedy došlo i k rozporu s péčí řádného hospodáře na straně člena orgánu společnosti. Nejvyšší nebo kontrolní orgán pak může pozastavit výkon funkce takového člena. Informační povinnost člena orgánu akciové společnosti se použije i v případě, že hodlá uzavřít s touto společností smlouvu a sdělí podmínky uzavření. To platí i pro smlouvy osob blízkých a akciové společnosti. Pokud uzavření smlouvy není v zájmu společnosti, uloží kontrolní nebo nejvyšší orgán zákaz založení smlouvy.¹³⁶

Pokud člen voleného orgánu společnosti pozbyl způsobilosti až poté, co se stal členem orgánu, jeho funkce tím okamžikem zaniká. O zániku funkce je povinen neprodleně informovat společnost.¹³⁷ Uzavřením smlouvy, ve které by dokonce společnost měla zajišťovat dluhy člena nebo osob blízkých, by nebyla splněna podmínka, že člen má jednat vždy v zájmu společnosti.¹³⁸

4 Fakultativní orgány akciové společnosti

Fakultativní orgány společnosti mohou být monokratické nebo i kolektivní, což není zákonem nijak omezeno. Členem je svéprávná fyzická osoba, ale není vyloučena ani možnost, aby tuto funkci vykonávala osoba právnická, konkrétně jiná obchodní korporace. Na fakultativní orgán společnosti nesmí být nikdy přenášena pravomoc, která je ze zákona vyhrazena obligatorním orgánům

¹³⁵ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 335-336

¹³⁶ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 319

¹³⁷ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 339

¹³⁸ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X, s. 320

společnosti a je výlučná a nepřenosná. Pokud by k přenesení pravomoci mělo dojít na základě ustanovení ve stanovách společnosti, nepřihlédne se k němu. Povolávání a odvolání z funkce není zákonem upraveno.¹³⁹

Mezi fakultativní orgány patří výbory, které si může zřídit představenstvo, aby pomáhaly členům nést odpovědnost a umožnily jim informovat akcionáře o činnostech v jejich společnosti. Výbory by se měly skládat hlavně z nezávislých členů. Stanovy společnosti definují působnost výborů s jasně popsány úkoly. Jejich primárním úkolem je zprůhlednit akcionářům činnost společnosti a zajistit, aby členové statutárního orgánu neohrožovali společnost nepřípustným a nekalým způsobem. Jedním z nich je výbor pro audit a jeho úkolem je poskytovat správním orgánům nezávislou radu při hodnocení kvality finančního řízení společnosti pomocí dohledu nad finančním výkaznictvím, správou a řízením společnosti. Ověřuje vnitřní kontroly, provádí analýzy rizik, ověřuje účetní zásady, spolupracuje s externími auditory, kontroluje finanční operace a provádí další kontrolní činnosti. Představenstvo tak může odpovídat za systém vnitřní kontroly společnosti a za ověření jeho efektivnosti. Takový systém ale spíše řídí, než eliminuje riziko nesplnění podnikatelských cílů, a neposkytuje absolutní záruku, že nedojde ke ztrátě. Dalším orgánem je výbor pro odměňování, který doporučuje správním orgánům obecně vymezené postupy, které se týkají odměňování ředitelů a vedoucích pracovníků. Tento výbor zajišťuje, aby společnost mohla zaujmout, udržet a motivovat své vedoucí pracovníky odměnou, která by měla být úměrná jejich odpovědnosti, znalostem a výkonu. Výbor tak provádí průzkum tržní úrovně odměn, stanoví mzdy včetně příplatků, zvažuje odměny s ohledem na akcionáře a vykonává další činnosti spojené s odměňováním. Jiným orgánem je třeba výbor pro jmenování, který předává statutárním orgánům návrhy na jmenování členů těchto orgánů a vrcholových řídicích pracovníků odpovědných akcionářům. Zabývá se i plánováním obměny pracovníků ve společnosti. Cílem tohoto výboru je zajistit, aby složení správních orgánů pokrývalo širokou škálu znalostí, zkušeností a kvalifikace potřebné pro podnikání a aby v těchto orgánech byl zastoupen vysoký podíl členů bez potencionálního střetu zájmů v rámci společnosti. Výbor

¹³⁹ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8, s. 434

analyzuje vyváženost kvalifikačních předpokladů, stanoví kritéria pro míru zkušeností kandidátů a znalostí pro konkrétní funkce, zjišťuje informace o předchozích zkušenostech a funkcích a další úkoly spojené se zajištěním profesionality vedoucích pracovníků a členů volených orgánů.¹⁴⁰

Pokud je akciová společnost subjektem veřejného zájmu, zřizuje výbor pro audit povinně. Valná hromada jmenuje nejméně 3 členy výboru pro audit z nevýkonných členů kontrolního orgánu nebo z třetích osob. Pokud tak valná hromada neučiní, jsou členy výboru pro audit nevýkonní členové kontrolního orgánu, kteří při nedosažení minimálního počtu doplní svůj počet jmenováním třetích osob. Většina členů výboru pro audit musí být nezávislá a odborně způsobilá.¹⁴¹ Subjekt veřejného zájmu je společnost, která je emitentem investičních cenných papírů přijatých k obchodování na evropském regulovaném trhu. Dále je to banka, pojišťovna nebo zajišťovna, penzijní společnost spravující důchodové spoření a doplňkové penzijní spoření nebo zdravotní pojišťovna.¹⁴²

Závěr

Akciová společnost je svou orgánovou strukturou nejkomplicovanější obchodní korporace, a svým specifickým způsobem vedení také nejzajímavější. Vzhledem ke složitosti její struktury je zapotřebí regulovat jednotlivé subjekty v akciové společnosti nejen ustanoveními zákonů, ale i vlastními interními předpisy, ze kterých jsou nejdůležitější stanovy společnosti s povahou zakladatelské listiny. Stanovy akciové společnosti slouží všem jejím orgánům bez rozdílu a jsou povinny se jimi řídit. Stejně tak mají všichni členové orgánů společnosti povinnost stanovy respektovat a jednat v souladu s jejich ustanoveními. Díky své síle a nadřazenosti ostatním interním předpisům bych stanovy společnosti přirovnal k její vlastní ústavě. Změna stanov je možná jen za určitých podmínek a v souladu se zákonem, čímž je vytvořena základní ochrana celého chodu společnosti a její činnosti. Některé zákonné součásti stanov

¹⁴⁰ JEŽEK, Tomáš. *Kodex správy a řízení společností založený na Principech OECD*. Praha: KPMG Česká republika, s.r.o., 2004. ISBN 80-239-3471-6, s. 38-42

¹⁴¹ Zákon č. 93/2009 Sb., *zákon o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech)* v posledním znění, § 44

¹⁴² Zákon č. 563/1991 Sb., *zákon o účetnictví* v posledním znění, § 1a, § 19

týkající se vkladů společníků, a po splnění jejich vkladové povinnosti vypustitelné¹⁴³, bych nepovažoval za nutné, aby je stanovy obsahovaly. Podle mého názoru by bylo dostatečné uzavřít pouze smlouvu se správcem vkladů a tyto informace týkající se vkladů vložit do ní, včetně povinností správce a případných sankcí při jejich porušení.

Bez ohledu na počet akcionářů, jsou si všichni v účasti na ovládání společnosti rovni s ohledem na velikost jejich podílů ve společnosti, a jejich práva jsou chráněna zákonem. Tato skutečnost jim zajišťuje spravedlivou účast na rozhodování ve společnosti prostřednictvím valné hromady, která je limitována pouze počtem jejich hlasů. V nejnnutnějším případě vstupuje do vnitřních záležitostí akciové společnosti i soud, aby chránil práva členů orgánů společnosti. Společníci pomocí valné hromady zajišťují dodržování předmětu činnosti společnosti a ostatní orgány delegují svými pokyny k úkolům, které jsou v souladu s jejich působností. V některých případech je komplikované rozlišit, které pokyny valná hromada udělit může a které ji nepřísluší, takže od členů podřízených orgánů je potřebné vyžadovat vysokou kvalifikovanost, zkušenosti a hlavně výkon činnosti se zásadami, které jsou určeny zákonem. Zákon v některých případech pokyny valné hromady zakazuje, a v případě oficiálního rozhodnutí valné hromady jsou takové pokyny nepřipustné. Myslím si, že určité není na škodu, pokud společníci využijí nějaké neoficiální pobídky, které mohou být naopak pro statutární orgán nápomocné, pokud sami společníci budou mít vysokou kvalifikaci nebo zkušenosti v daném oboru činnosti akciové společnosti.

Člen podřízeného, neboli voleného orgánu, musí mít bez pochyby ke společnosti loajální přístup a musí informovat valnou hromadu o všech skutečnostech, které by jakýmkoliv způsobem narušovaly řádný výkon jeho funkce ve voleném orgánu. Závazek člena voleného orgánu ke společnosti je velmi důležitý a zákon umožňuje jeho stvrzení smlouvou o výkonu funkce, ve které si valná hromada může určit podmínky výkonu funkce zvoleného člena svého podřízeného orgánu. Od každého člena voleného orgánu se očekává, že bude umět rozlišit nepřipustnost nebo nevýhodnost pokynů valné hromady, a

¹⁴³ Zákon č. 90/2012 Sb., *zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)* v posledním znění, § 250

případně vznést proti nim odpor. Pokud to neudělá, tak může ohrozit nejen budoucnost celé společnosti, ale i svou vlastní pozici nedodržením zásad péče řádného hospodáře. To může mít za následek buď náhradu způsobené škody, nebo dokonce ukončení výkonu funkce člena voleného orgánu. Všechny zásady, které musí členové volených orgánů dodržovat, jsou významné a jejich dodržování je zajištěno zkušenostmi, schopnostmi, dovednostmi a vzděláním členů. Bez dodržování zásad by bylo ohroženo prosazení společnosti na trhu a její hospodářské výsledky. Pokud jde o zásadu zákazu konkurence, přikláněl bych se k omezení podnikání v předmětu činnosti, hlavně člena statutárního orgánu, i po ukončení výkonu funkce na dobu několika měsíců, aby byla chráněna konkurenceschopnost společnosti ještě nějaký čas po odchodu člena ze společnosti. Zákon o obchodních korporacích na konkurenční doložku¹⁴⁴ bohužel nemyslí a odkazovat se ve společenské smlouvě na zákoník práce by mohlo být dosti komplikované vzhledem k tomu, že občanský zákoník ji za určitých podmínek omezuje a při nesprávném použití by ji mohl soud později zrušit nebo omezit.¹⁴⁵

Aby nedocházelo ke zneužití pozice členů statutárních a dalších orgánů společnosti, a aby byl zajištěn řádný průběh její činnosti, má akciová společnost povinnost zřizovat kontrolní orgán, který dohlíží na činnost jejích ostatních orgánů. Kontrolní orgán, konkrétně dozorčí rada, může mít mimo své kontrolní činnosti přidělenou pravomoc volby a odvolání členů statutárního orgánu. Z mého pohledu to urychlí obsazení funkcí statutárního orgánu, protože svolání dozorčí rady bude v praxi pružnější než svolání valné hromady. Dozorčí rada je ve své činnosti také nedotknutelná pokyny valné hromady, podobně jako řídicí orgány, ale tentokrát ve věcech dohledu nad působností představenstva nebo nad volbou jeho členů. Kontrola ze strany dozorčí rady se nevztahuje jen na představenstvo jako celek, ale i na jednotlivé členy a dodržování zásad jejich výkonu funkce, především péče řádného hospodáře. Pochopitelně je nutné, aby i členové kontrolního orgánu dodržovali všechny zásady výkonu své funkce, a aby nikdy nezasahovali do obchodního vedení společnosti, stejně jako valná hromada. Vzhledem k tomu, že dozorčí rada se musí pro řádný výkon svých

¹⁴⁴ Zákon č. 262/2006 Sb., *zákoník práce* v posledním znění, § 310

¹⁴⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník* v posledním znění, § 2975

kontrolních povinností seznamovat s interními informacemi ve společnosti, je zapotřebí, aby její členové dodržovali mlčenlivost hlavně o důvěrných informacích. Protože zákon dozorčí radě takovou povinnost neukládá, řešil bych založení povinnosti zachovávat mlčenlivost ustanovením ve společenské smlouvě, ve které by byly sjednány i případné sankce za porušení mlčenlivosti.

Kromě zákonem určených orgánů si akciová společnost může vytvořit i orgány dobrovolné, které slouží hlavně k podpoře výkonu funkce členů statutárního orgánu. Většinou se jedná o výbory zaměřené na určitou činnost ve společnosti, protože členové statutárního orgánu zpravidla nemohou být experti ve všech oborech. V případě velké akciové společnosti s několika obory činnosti a s mnoha pobočkami je zřizování výborů určitě efektivní právě z toho důvodu, aby se členové statutárního orgánu nemuseli některým pomocným či technickým záležitostem věnovat sami, nebo aby byl jejich výkon funkce odborně podporován a kontrolován. Vzhledem k nezávislosti členů ve výborech bude na členech statutárního orgánu, jak důvěrné informace poskytnou členům jednotlivých výborů pro jejich činnost. Domnívám se, že při neopatrném zacházení s důvěrnými interními informacemi by se členové statutárního orgánu dopustili porušení zásady péče řádného hospodáře.

Závěrem z toho všeho vyplívá, že akciová společnost je zákonem a svými stanovami velmi dobře chráněna a není jednoduché, aby jeden orgán vybočil ze své působnosti bez včasného zásahu jiného. Pokud ve společnosti dojde k porušení povinností některého člena orgánu, tak se nevyhne sekundární odpovědnosti a v závažnějších případech je možný i zásah soudu. Soudní ochrana je samozřejmě využitelná i pro případ, že by neopatrným rozhodnutím orgánu společnosti hrozila škoda třetím osobám.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7478-961-8

DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-120-X

RABAN, Přemysl a kol. *Obchodní právo*. 1. vyd. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2020. ISBN 978-80-87713-19-8

ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ, Miloš TOMSA a kol. *Základy obchodního práva*. 2. vyd. Praha: Leges, s.r.o., 2019. ISBN 978-80-7502-314-8

ŠVARC, Zbyněk a kol. *Základy obchodního práva*. 5. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2021. ISBN 978-80-7380-834-1

ČECH, Petr. *Metodické aktuality svazu účetních – registrované periodikum*. Praha: Svaz účetních České republiky, z.s., 2020, č. 9. ISBN 978-80-7626-011-5

GORČÍK, Jiří. Odlišnosti výkonu funkce člena statutárního orgánu kapitálové společnosti od pracovněprávního vztahu a možný souběh výkonu funkce a pracovněprávního vztahu. *Obchodněprávní revue*. 2022, roč. 14, č. 1, s. 29-34. ISSN 1803-6554

JOSKOVÁ, Lucie. Zásady a pokyny valné hromady a jejich dopad na odpovědnost členů volených orgánů. *Obchodněprávní revue*. 2022, roč. 14, č. 1, s. 14-22. ISSN 1803-6554

JEŽEK, Tomáš. *Kodex správy a řízení společností založený na Principech OECD*. Praha: KPMG Česká republika, s.r.o., 2004. ISBN 80-239-3471-6

Zákon č. 37/2021 Sb., *zákon o evidenci skutečných majitelů* v posledním znění

Zákon č. 89/2012 Sb., *zákon občanský zákoník* v posledním znění

Zákon č. 90/2012 Sb., *zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)* v posledním znění

Zákon č. 93/2009 Sb., *zákon o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech)* v posledním znění

Zákon č. 182/2006 Sb., *zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)* v posledním znění

Zákon č. 262/2006 Sb., *zákon zákoník práce* v posledním znění

Zákon č. 277/2009 Sb., *zákon o pojišťovnictví* v posledním znění

Zákon č. 455/1991 Sb., *zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)* v posledním znění

Zákon č. 563/1991 Sb., *zákon o účetnictví* v posledním znění

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2018, sp. zn. 31 Cdo 4831/2017.
Brno, 2019.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 5. 2021, sp. zn. 27 Cdo 3549/2020.
Brno, 2021.